

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки і підприємництва

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Бакунець Іванна Олександрівна

УДК 336.67

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «АГРОФІРМА БРУСИЛІВ»
ЖИТОМИРСЬКОГО РАЙОНУ

Спеціальність 051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Бакунець І.О.

Керівник роботи:
Ткачук В.І.

доктор економічних наук, професор

Висновок кафедри _____
за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри _____
№ __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(науковий ступінь, вчене звання)
«__» _____ 20__ р.

(підпис)

(прізвище ,ім'я, по батькові)

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив (ла)
(прізвище ,ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Сутність, завдання та принципи функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства	8
1.2. Методичні аспекти проведення діагностики прибутковості підприємства. 11	
Висновки до розділу 1	15
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРОФІРМА БРУСИЛІВ».....	16
2.1. Загальна характеристика та аналіз економічного розвитку підприємства ...	16
2.2. Діагностика ефективності формування прибутку на підприємстві.....	19
Висновки до розділу 2	24
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРОФІРМА БРУСИЛІВ».....	25
3.1. Напрями оптимізації прибутковості підприємства	25
3.2. Обґрунтування підходів щодо забезпечення прибутковості на підприємстві та оцінка ефективності запропонованих заходів	28
Висновки до розділу 3	33
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	40

АНОТАЦІЯ

Бакунець І. О. Забезпечення прибутковості ТОВ «Агрофірма Брусилів». – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

У роботі проведено дослідження механізму забезпечення прибутковості в сільськогосподарських підприємствах. Вивчено теоретико-методичні основи забезпечення прибутковості підприємства. Проведена діагностика рівня прибутковості господарської діяльності підприємства. Здійснено обґрунтування напрямів забезпечення прибутковості господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: прибуток, доходи, витрати, фінансові результати, рентабельність, ефективність, прибутковість підприємства, механізм забезпечення прибутковості.

SUMMARY

Bakunets I. O. Ensuring the profitability of «Agrofirma Brusyliv» LLC. - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 051 "Economics". – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

In the work, a study of the mechanism of ensuring profitability in agricultural enterprises was carried out. The theoretical and methodological foundations of ensuring the profitability of the enterprise have been studied. Diagnostics of the level of profitability of the enterprise's economic activity have been carried out. The substantiation of directions for ensuring the profitability of the enterprise's economic activity was carried out.

Key words: profit, income, expenses, financial results, profitability, efficiency, profitability of the enterprise, the mechanism of ensuring profitability.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасні ринкові умови висувають перед вітчизняними підприємствами нові вимоги щодо збільшення обсягів виробництва та розвитку в конкурентних умовах, посилення інтеграційних процесів, впливу факторів здатна бути ефективною, якщо її фінансовий результат не є позитивним та не характеризується якісною динамікою зростання. Виходячи з цього, увага будь-якого керівника все частіше зосереджується на розмірі отриманого прибутку та показниках забезпечення прибутковості підприємства. Тому для досягнення оптимального рівня прибутковості керівникам підприємства необхідно ретельно вивчити зміст і сутність цього поняття з метою прийняття зважених управлінських рішень щодо забезпечення його підвищення. Зазначені питання визначили вибір теми роботи та дали змогу визначити мету та основні завдання дослідження.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню особливостей забезпечення та зростання прибутковості підприємства присвячено велику кількість фахових праць таких науковців, економістів та вчених як: Бланк І.О., Гадзевич О.І., Мец В.О., Мелень О.В., Кучер Л.Ю., Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С., Давидов О.І., Селіверстова Л.С., Скрипник О.В., Орлов О.А., Антонюк Р.Р., Огійчук М.Ф., Кучерява А.С., Янковець Т.М., Хмелевський О.В., Терещенко О.О., Рябенков О.В., Косік А.Ф. Нині в науковій літературі представлені різні погляди науковців на цю проблему, що ускладнює розуміння концепції забезпечення прибутковості та вимагає її критичної оцінки та подальшого дослідження.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є розробка теоретико-методичних аспектів та формування практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму забезпечення прибутковості в сільськогосподарських підприємствах.

Для досягнення поставленої мети визначені такі завдання:

- вивчити сутність, завдання та принципи функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства;

- дослідити методичні аспекти проведення діагностики прибутковості підприємства;
- надати загальну характеристику та провести аналіз економічного розвитку підприємства;
- здійснити діагностику ефективності формування прибутку на підприємстві;
- обґрунтувати напрями забезпечення прибутковості підприємства;
- представити розрахунок ефективності запропонованих заходів.

Об'єкт і предмет дослідження. *Предметом* дослідження є теоретичні, методичні та прикладні положення забезпечення прибутковості підприємства. *Об'єктом* дослідження є процес забезпечення прибутковості підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів».

Методи дослідження. У ході виконання кваліфікаційної роботи використовувалась система загальних й часткових наукових методів: графічний, групування, фінансовий та економічний аналізи, статистичний, економіко-статистичний, методи аналізу та синтезу, метод узагальнення результатів дослідження.

Інформаційну базу дослідження складають наукові роботи українських і зарубіжних вчених та спеціалістів з досліджуваної проблематики, статистичні матеріали ТОВ «Агрофірма Брусилів» та інформаційні ресурси світової комп'ютерної мережі Internet.

Публікації. Основні результати дослідження викладені у фаховій науковій праці у співавторстві загальним обсягом 0,2 друк. арк.:

Ткачук В.І. Бакунець І.О. «Механізм забезпечення прибутковості підприємства» Інструменти і практики публічного управління в контексті децентралізації : Матеріали IV Міжнародної науковопрактичної конференції, 22–23 червня 2023 року. – Житомир : Поліський національний університет, 2023. – 250 с.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменування), 4 додатків. Робота викладена на 37 сторінках комп'ютерного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, завдання та принципи функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства

Прибуток є основою розвитку будь-якої компанії, незалежно від форми власності та галузевої належності. Прибуток є основним показником ефективності управління підприємством, джерелом його життєдіяльності. Він виступає двигуном ринкової економіки і тим самим захищає інтереси держави, власників і працівників суб'єктів господарювання.

Згідно із Національним стандартом бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», прибуток – це сума перевищення доходів над відповідними витратами [27]. Прибуток є одночасно найпростішою і найскладнішою категорією ринкових відносин. Її простота виявляється в тому, що вона є головним мотивом підприємницької діяльності взагалі, а її складність - у множині факторів, які прямо чи опосередковано впливають на її величину [16, с.56].

Вивчаючи теоретичні основи забезпечення прибутковості підприємства, насамперед, необхідно дати визначення терміну «прибуток» у різних фахових джерелах. Окремі наукові дефініції поняття «прибуток» підприємства представлено у Додатку А.1.

У результаті огляду літературних джерел з питань визначення сутності та значення прибутку в діяльності підприємства приходимо до висновку, що він має неоднозначне трактування та значення в діяльності підприємства. Характеристика ролі прибутку підприємства в ринкових умовах представлена у Додатку А.2.

Забезпечення прибутковості є основною метою функціонування будь-якої

господарської одиниці. В умовах ринкових відносин подальша ефективність діяльності підприємства тісно пов'язана з раціональним формуванням і розподілом фінансових результатів діяльності, отриманих у попередні періоди.

Вважаємо за доцільне розкрити сутність прибутковості підприємства через функції, реалізацію яких він забезпечує (Додаток А.3).

Отже, прибутковість можна визначити, як тип ефективності, що характеризує ефективність економічних систем. Основною ознакою таких систем є внутрішня цінність засобів (витрат, видатків) для забезпечення цілей (результатів), а інкоши і власне цілей (одержання прибутку) [31, с.105]. При цьому, прибутковість суб'єкта господарювання слід розглядати в двох вимірах: по-перше, як прибутковість всього підприємства по відношенню до загального авансованого капіталу, яка відображається нормою результату: відношення річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виробництва окремої партії товару, що вимірюється відношенням прибутку до собівартості товару [26, с.281].

Метою забезпечення прибутковості підприємства є процес цілеспрямованого впливу суб'єкта на об'єкт з метою забезпечення досягнення певних фінансових результатів та підвищення добробуту власників підприємства зараз і в майбутньому [22].

На нашу думку, для здійснення ефективного менеджменту щодо забезпечення прибутковості компаній необхідно розробити відповідний механізм управління, який дозволить забезпечити успішне досягнення його основної мети та завдань шляхом комплексної реалізації функцій і принципів, важелів, а також методів та інструментів управління прибутком у процесі функціонування цього механізму.

Механізм забезпечення прибутковості підприємства – це динамічна система, інтегрована в загальний процес управління, функціонування якої забезпечується використанням відповідних методів, важелів, інструментів і процедур, що дозволяють здійснювати комплексний управлінський вплив на отримання бажаного прибутку на стабільному рівні підвищення його якості, прибутковості

та досягнення фінансової збалансованості підприємства для забезпечення його довгострокового економічного розвитку [35, с.322].

Основною метою функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства є забезпечення максимізації рівня прибутку шляхом ефективного управління, яке передбачає постійне підвищення його якості, прибутковості та досягнення фінансової збалансованості підприємства, що сприяє довгостроковому економічному розвитку останнього [40, с.45]. Для успішного досягнення зазначеної мети визначено деякі основні завдання функціонування даного механізму, які відповідають завданням забезпечення прибутковості підприємства (Додаток А.4).

Побудова ефективного механізму забезпечення прибутковості підприємства базується на відповідних принципах, найважливіші з яких наведені в Додатку А.5.

Реалізація основних умов прибуткової діяльності здійснюється шляхом забезпечення взаємоузгодженої комплексної взаємодії основних елементів механізму забезпечення прибутковості, зокрема: головної мети, основних завдань, об'єктів, суб'єктів та основних функцій (Додаток А.6).

Ефективне функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства неможливо забезпечити без використання відповідних методів і важелів управління фінансовими результатами, які суттєво впливають на ефективність функціонування цього механізму [42, с.376]. У Додатку А.7 наведено основні методи та важелі цього механізму, розташовані за принципом відповідності методів управління важелям їх дії при реалізації управлінських процедур для забезпечення прибутковості компанії.

Важливою умовою ефективного функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства є існування забезпечувальної підсистеми, що вміщує головні напрями системного забезпечення ефективного впровадження інших підсистем управління прибутком у функціонування механізму для забезпечення прибутковості підприємства (Додаток А.8).

Для того, щоб механізм забезпечення прибутковості підприємства ефективно працював як інтегрована, динамічна, адаптивна та комплексна система управління, необхідно, щоб питання управління прибутком враховували головні зовнішні та внутрішні чинники, що мають вплив на розвиток цього підприємства (Додаток А.9).

Таким чином, можна зробити висновок, що механізм забезпечення прибутковості підприємства є ключовим компонентом загальної системи управління підприємством, функціонування якого істотно чинить вплив на раціональність такої системи, ефективність втілення стратегічних цілей та отримання довгострокового економічного розвитку компанії. Впровадження механізму забезпечення прибутковості в практику корпоративного управління є вагомим новітнім кроком, що дає можливість створити ефективний процес управління прибутком компанії, направлений на стабільне зростання прибутковості, ліквідності, забезпечення фінансової рівноваги та економічного розвитку бізнесу.

1.2. Методичні аспекти проведення діагностики прибутковості підприємства

Економічну діагностику слід вважати системою взаємопов'язаних і взаємозалежних методів дослідження і наукового вивчення конкретних явищ, процесів, дій і результатів. В економічній науці вона використовується для виявлення закономірностей і тенденцій розвитку економічних процесів, виявлення та оцінки основних факторів, які позитивно або негативно впливають на показники прибутковості та ефективності. Очевидно, що власник зацікавлений у стабільній роботі підприємства, його розвитку та прибутковості, а це можливо лише за умови отримання прибутку та ефективного його використання. Цим пояснюється необхідність впровадження економічної діагностики у сфері формування та розподілу прибутку, тому-що від значень головних індикаторів діяльності, господарської активності та структури джерел

фінансування залежать управлінські рішення на рівні підприємства, можливість залучення додаткових джерел, капітальних вкладень [14, с.226].

Метою економічної діагностики прибутковості є оцінка діяльності підприємства, визначення складових створення прибутку та ефективності його розподілу, формування та обґрунтування резервів зростання прибутковості [1, с.687].

Завданнями економічної діагностики щодо забезпечення прибутковості діяльності підприємства в сучасних ділових відносинах є [5, с.43]:

- вивчення можливостей отримання прибутку відповідно до потенціалу бізнес-одиниці;

- визначення впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на рівень прибутку підприємства;

- контроль за досягненням завдань отримання прибутку;

- діагностика динаміки й структури фінансових результатів;

- особливості впливу прибутку на фінансову стійкість підприємства;

- оцінка напрямів і визначення ефективності розподілу прибутку;

- виявлення резервів підвищення прибутковості підприємства;

- вироблення рекомендацій щодо підвищення ефективності управління прибутком.

Для досягнення вищезазначених завдань діагностики операцій з формування, розподілу та забезпечення прибутку, має велике значення дослідження методичних засад їх реалізації з метою адаптації існуючих методів до умов сьогодення, зокрема з метою вдосконалення механізмів управління прибутком та економічного розвитку в цілому [9, с.76].

Проведений критичний аналіз представлених у навчальній літературі [10, 14; 26; 34] методів оцінки операцій з фінансовими результатами розвитку та операцій щодо формування та розподілу прибутку відображає, що визначені в навчальній літературі елементи методології аналізу прибутковості є реалізацією вертикального і горизонтального аналізу показників доходів, витрат і прибутку. Цей підхід можна вважати класичним і доступним широкому колу користувачів

(як внутрішніх, так і зовнішніх) за показниками фінансової звітності. Проте за умов застосування такого підходу можна досліджувати лише зміни в структурі та динаміці фінансових результатів, доходів і витрат і неможливо врахувати вплив фінансових результатів (прибутку) на ефективність підприємства, фінансову стійкість тощо [22, с.125].

Аналіз публікацій у наукових дослідженнях, присвячених висвітленню проблемних питань методики аналізу фінансових результатів та прибутку, наведено в Додатку А.10.

На підставі вивчення даних, наведених у Додатку А.10, можна зробити висновок, що визначення структури та динаміки фінансових результатів і прибутку є обов'язковим елементом методики діагностики прибутку. Особливістю розглянутих підходів до методології аналізу прибутку в наукових публікаціях є приналежність досліджуваної методології до певної галузі економіки (оцінка фінансових результатів сільськогосподарських підприємств, спиртової промисловості тощо). Особливістю методу аналізу прибутку, запропонованого групою авторів С. В. Шубіною, І. В. Крамаренко, І. В. Лосевою, В. О. Швадченко, є використання кореляційно-регресійного аналізу, автори Ю. М. Тютюнник, І. В. Сало, О. О. Лисянська визначили необхідність факторного аналізу прибутку. Останні представили найбільш повний метод аналізу прибутку, оскільки враховується більшість елементів аналізу прибутку - горизонтальний і вертикальний аналіз, факторний аналіз, аналіз показників прибутковості. Перевагою запропонованого методу ми вбачаємо відсутність інформаційної асиметрії в результаті аналізу прибутку цим методом, оскільки інформаційною основою є дані річної звітності. Недоліком вважаємо відсутність розрахункових показників для аналізу фінансового забезпечення прибутку та аналізу інших показників діяльності (особливо фінансової стійкості).

Вважаємо, що загальну методику визначення прибутковості та ефективності господарської діяльності підприємства можна формалізувати певним співвідношенням [42, с.336]:

$$F = E / P \quad (1.1)$$

де F - ефективність; E - ефект (прибуток); P - витрати (ресурси).

Враховуючи вищевикладене, із усієї сукупності найбільш обґрунтованих точок зору щодо діагностики рівня прибутковості підприємства можна виділити три такі підходи (Додаток А.11) [13; 24; 31]:

1) ресурсний, коли економічний результат (прибуток) порівнюється з економічною оцінкою засобів виробництва, які використовуються під час виробництва;

2) витратний, при порівнянні економічного результату (прибутку) з поточними витратами, безпосередньо пов'язаними з його досягненням;

3) ресурсно-витратний або доходний, що, як випливає з цієї назви, є важливим компромісом між іншими попередніми. Це означає, що враховується як конкретна оцінка наявних ресурсів, так і діагностика складових витрат. Однак використання такого підходу повинно бути дуже зваженим і обережним, оскільки існує проблема подвійного підрахунку, а також значний вплив галузевих характеристик виробництва (фондомісткість, капіталомісткість, трудомісткість тощо) [18, с.23].

Таким чином, за результатами дослідження методичних аспектів діагностики прибутковості, визначених у фаховій літературі та фіхових виданнях, визначено відсутність системної методики економічної діагностики та оцінки фінансових результатів і прибутку, на основі якої за результатами користувачі отримали вичерпну інформацію для ухвалення управлінських рішень. Важливість впровадження комплексної системи оцінки операцій з формування й розподілу прибутку відображається відповідно тим, що умови ринкових відносин пов'язані з постійним пошуком шляхів подолання наслідків кризових явищ та запобігання їм у майбутньому, а також як трансформація сутності та значення прибутку в економіці, яка базувалася б на концепціях фінансового забезпечення прибутку для раціонального втілення його значення як джерела внутрішнього фінансування господарської діяльності.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретико-методичних основ забезпечення прибутковості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що головною метою функціонування будь-якої господарської одиниці є забезпечення прибутковості. В умовах ринкових відносин подальша ефективність діяльності підприємства тісно пов'язана з раціональним формуванням і розподілом результатів діяльності, отриманих у попередні періоди.

2. Визначено, що механізм забезпечення прибутковості підприємства є динамічною системою, інтегрованою в загальний процес управління, функціонування якої забезпечується використанням відповідних методів, важелів, інструментів і процедур, що дозволяє здійснювати комплексне управління та вплив на прибуток, спрямований на стійке підвищення якості, прибутковості та досягнення фінансової збалансованості підприємства з метою забезпечення його довгострокового економічного розвитку.

3. Узагальнено, що метою економічної діагностики прибутковості є оцінка результатів діяльності підприємства, визначення складових створення прибутку та раціональності розподілу прибутку, винаходження та обґрунтування резервів зростання прибутковості. Основними елементами методології аналізу прибутковості, визначеними в навчальній літературі, є проведення вертикального та горизонтального аналізу доходів, витрат і прибутку.

4. Обґрунтовано, що з усієї їх множини найбільш обґрунтовані точки зору щодо діагностики рівня прибутковості підприємства можна поєднати у три підходи: ресурсний, коли економічний результат (прибуток) порівнюється з економічною оцінкою засобів виробництва, які використовуються під час виробництва; витратний, при порівнянні економічного результату (прибутку) з поточними витратами, безпосередньо пов'язаними з його досягненням; ресурсно-витратний або доходний, що, як випливає з самої назви, є певним компромісом між двома попередніми.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРОФІРМА БРУСИЛІВ»

2.1. Загальна характеристика та аналіз економічного розвитку підприємства

Об'єктом дослідження та діагностики рівня прибутковості господарської діяльності обрано сільськогосподарське підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів». Загальна організаційно-правова характеристика підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» представлена у Додатку Б.1.

ТОВ «Агрофірма Брусилів» зареєстрована 09.08.2000 р. за юридичною адресою Україна, Україна, 12601, Житомирська обл., Брусилівський р-н, селище міського типу Брусилів, вулиця Чапаєва, будинок 3. Керівником організації є Вареник Сергій Олександрович. На момент останнього оновлення даних 08.02.2023 р. стан організації - не перебуває в процесі припинення [30].

Основною метою діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» є отримання прибутку. Сферою діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» є: виробництво сільськогосподарської продукції; переробка та реалізація готової продукції; надання всіх послуг та виконання всіх видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із вищезазначеним переліком предметів діяльності; ведення лісового господарства та його переробки, а також провадження іншої господарської, комерційної та фінансової діяльності, не забороненої чинним законодавством України.

ТОВ «Агрофірма Брусилів» має не дуже складну організаційну структуру, яка представлена у Додатку Б.2. Дослідження показали, що ТОВ «Агрофірма Брусилів» створено та працює за лінійно-функціональною структурою управління. Ця структура є найпоширенішим типом бюрократичної структури, вона характеризується великою кількістю горизонтальних і вертикальних

зв'язків і малою залученістю нижчих ланок управління до прийняття рішень. Керівники за цією системою поділяються на лінійних і функціональних.

Склад і структура асортименту продукції ТОВ «Агрофірма Брусилів» представлено у Додатку Б.3. Аналіз показав, що підприємство займається виробництвом сільськогосподарської продукції та наданням складських й орендних послуг. Як бачимо з таблиці, найбільшу питому вагу в структурі товарної продукції ТОВ «Агрофірма Брусилів» займають зернові культури (їх питома вага є практично однаковою і становить приблизно 43 %). Вагоме місце в структурі товарної продукції, також, займає вирощування бобових культур (27,9 %) та олійних культур (20,6 %). Останнє місце в структурі товарної продукції займає надання складських послуг (8,2 % у 2022 році).

Передусім, потрібно здійснити розрахунок головних економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» згідно даних у Додатку Б.4. Аналіз засвідчив, що підприємство працює прибутково, про що засвідчують дані індикаторів чистої виручки від реалізації продукції та чистого прибутку. Має тенденцію до збільшення показник середньорічної вартості необоротних активів. Якщо в 2020 році цей показник становив 3948,7 тис.грн., то в 2022 році його значення збільшилось і становило 6974,8 тис.грн. (відбулося збільшення на 76,63 %). Слід відзначити, що підприємство є рентабельним, також в 2022 році спостерігалась тенденція до підвищення рівня рентабельності на 13,39 пункти в порівнянні з 2020 роком.

Для дослідження і оцінки майнового стану ТОВ «Агрофірма Брусилів» за інформацією фінансової звітності слід застосувати індикатори, представлені в Додатку Б.5. Аналіз засвідчив, що загальна вартість майна (активів) ТОВ «Агрофірма Брусилів» збільшилась в 2022 році на 8546,0 тис.грн. порівняно з 2019 роком і становить 14458,1 тис.грн. Вартість необоротних активів в 2021 році збільшилась на 3906,0 тис.грн., а оборотних – зросла на 4640,0 тис.грн. Слід зауважити, що в структурі оборотних активів компанії найбільшу питому вагу посідають запаси. Водночас, у 2022 році вартість найліквіднішого виду активів – грошових коштів становила 3180,9 тис.грн., що на 3045,5 тис.грн. більше, ніж

у 2019 році. Це засвідчує позитивні зрушення у зміцненні платоспроможності підприємства.

Діагностику головних показників ліквідності ТОВ «Агрофірма Брусилів» будемо вести виходячи з даних у Додатку Б.6. Як свідчить аналіз, підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів» мало достатньо великий запас ліквідності протягом усього аналізованого періоду. Дослідження засвідчили, що всі показники ліквідності знаходились в межах нормативу у 2020-2022 роках. Загальний індикатор покриття вважаємо системним показником платоспроможності. У 2022 році значення даного індикатора було в нормативних межах, а саме 3,97, що на 0,47 більше, ніж у 2020 році. Значення індикатора швидкої ліквідності, при показнику нормативу більше 0,5, у 2022 році становило 1,97, що більше ніж у 2020 році на 0,71 пункт. Частка оборотних активів в загальній сумі активів підприємства становила 45 % у 2020 р., що слід вважати вагомою величиною.

Діагностику фінансової стійкості підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» будемо проводити з використанням коефіцієнтного підходу виходячи з даних у Додатку Б.7. Як показав аналіз, підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів» має досить стійкий стан по ряду індикаторів його фінансової стійкості. Зокрема, коефіцієнт автономії в 2022 році становить 0,89 при нормативному значенні не нижче 0,5, однак відбулося зменшення значення цього показника на 0,02 пункти. Сприятливим було значення індикатора коефіцієнта фінансової залежності. При нормативі не більше 2,0 в 2020 році значення цього показника становило 1,10, а в 2022 році відбулося його зростання на 0,03 пункти, що склало 1,13. Коефіцієнт фінансової стабільності в базовому році становив 10,43, а в 2022 році – 7,89. Розрахунки засвідчують, що коефіцієнт фінансової стабільності скоротився за звітний період на 2,53. Це означає, що підприємство втрачає фінансову міцність, хоча цей показник все ще значно більший за нормативне значення (більше 1,0). Коефіцієнт маневреності власного капіталу засвідчує про існування мобільності (гнучкості) використання власних активів компанії. В 2022 році значення цього показника нижче за критичне, що засвідчує про нестачу гнучкості щодо використання власних коштів.

Таким чином, можна зробити висновок, що у 2020-2022 роках ТОВ «Агрофірма Брусилів» відносилось до типу фінансового стану з абсолютною фінансовою стійкістю. Одержані значення розрахункових індикаторів свідчили про те, що фінансова стійкість компанії не була порушена, тому-що головним джерелом фінансування власної поточної діяльності був власний капітал, тобто у підприємства існувала невисока залежність від зовнішніх короткострокових джерел фінансування.

2.2. Діагностика ефективності формування прибутку на підприємстві

Прибуток сільськогосподарського підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» формується як різниця між доходами від здійснення господарської діяльності та витратами, понесеними на одержання цих доходів. Тому, передусім, потрібно здійснити діагностику доходів та витрат підприємства.

Важливим індикатором діяльності підприємства є його доход, одержаний від різних видів господарської діяльності. Аналіз доходів є початковим етапом дослідження впливу на формування прибутку підприємства. Водночас, необхідно провести оцінку формування витрат господарської діяльності підприємства [31, с.106]. Аналіз доходів та витрат підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» будемо проводити за звітом про фінансові результати і відобразимо в Додатку Б.8.

Аналіз показав, що загальні доходи від здійснення господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» у 2022 р. становили 13975,4 тис.грн., що на 6721,3 тис.грн., або на 92,66 % більше рівня 2020 р. Основу доходів становить чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Своєю чергою, основу формування загальних витрат підприємства становить собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) в обсязі 11368,9 тис.грн., що на 4366,9 тис.грн., або на 62,37 % більше, ніж у 2020 р. Підприємство здійснює інші операційні витрати, питома вага яких в структурі загальних витрат є незначною.

«Прибуток ТОВ «Агрофірма Брусилів» - це фінансовий результат власної діяльності, що найбільш точно характеризує ефективність виготовлення продукції, рівень організації, стан продуктивності праці, рівень собівартості. До того ж це і базис для зростання підприємства, а також запорука зростання добробуту персоналу, і значні дивіденди для власників» [19, с.23].

Аналіз чистого прибутку за даними фінансової звітності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» наведений у Додатку Б.9 дає змогу наочно зазначити на сприятливу динаміку цього індикатора щодо зростання чистого фінансового результату господарської діяльності.

Аналіз показав, що у 2022 році підприємство отримало чистий прибуток в сумі 2297,0 тис.грн., що засвідчує ефективність господарської діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» та його системи фінансового менеджменту зокрема. Спостерігалось підвищення чистого фінансового результату на 2076,0 тис.грн. порівняно з рівнем 2020 року.

Враховуючи результати проведених досліджень у першому розділі роботи щодо методичних аспектів оцінювання прибутковості та ефективності господарської діяльності підприємства, вважаємо за доцільне здійснювати розрахунок відносних показників економічної ефективності діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів», окремо, за ресурсним, витратним та доходним підходами.

Динаміка відносних показників прибутковості та економічної ефективності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» за ресурсним підходом представлений у Додатку Б.10. Результати проведеного аналізу показали, що підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів» характеризується достатньо високими значеннями ресурсної ефективності господарської діяльності. Рентабельність активів, власного капіталу, залученого капіталу, оборотних активів, тощо, характеризуються позитивною тенденцією динамічних змін. Водночас, значення коефіцієнту покриття активів у 2022 р. склало 1,20 грн., що на 0,05 грн. менше, ніж у 2020 р. Також, коефіцієнт покриття власного капіталу мав негативну тенденцію.

Динаміка відносних показників прибутковості та економічної ефективності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів», що були розраховані за витратним підходом представлений у Додатку Б.11. Таким чином, встановлено, що рентабельність продукції підприємства, яка відображає скільки одержано валового прибутку з 1 грн. понесених витрат у 2022 р. склала 22,93 %, що на 19,33 пункти більше, ніж у 2020 р. Отже, валова діяльність підприємства є рентабельною. Фінансовий результат до оподаткування підприємства у 2022 р. був позитивним, а тому значення рентабельності господарської діяльності склало 0,20 %. Коефіцієнт покриття виробничих витрат, який відображає суму виробничих витрат, що вкладається для того, щоб забезпечити 1 грн. чистого доходу у 2022 р. становив 1,23, що на 0,19 пунктів більше, ніж у 2020 р.

Динаміка відносних показників прибутковості та економічної ефективності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» за доходним підходом представлений у Додатку Б.12. Аналіз показав, що валова рентабельність продажу продукції, що відображає суму валового прибутку, яка виходить з 1 грн. доходу від збуту продукції (товарів, робіт, послуг) у 2022 р. становила 18,65 %, що на 15,18 пункти більше, ніж у 2020 р. Чиста рентабельність збуту товарів відображає суму чистого прибутку з 1 грн. чистого доходу від збуту продукції (товарів, робіт, послуг). У 2020 р. значення цього індикатора було 3,05 %, а у 2022 р. – 16,44 %, тобто на 13,39 пункти більше. Показник рентабельності доходу від операційної діяльності у досліджуваному періоді мав позитивне значення, що засвідчує достатній рівень ефективності операційної діяльності підприємства.

В процесі діагностики сучасного рівня забезпечення прибутковості діяльності підприємства доцільним є визначення впливу факторів на формування рентабельності ТОВ «Агрофірма Брусилів». Факторний аналіз рентабельності виробничої діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» проводитимемо за наступною моделлю [20, с.78]:

$$P_v = \frac{ЧД - С}{НОК + ОБК} \times 100\%, \quad (2.1)$$

де ЧД – чистий дохід підприємства, тис. грн.; С – собівартість реалізованої

продукції, тис. грн.; НОК – необоротний капітал підприємства, тис. грн.; ОБК – оборотний капітал підприємства, тис. грн.

«На стан і динаміку індикаторів рентабельності впливає безпосередня система виробничо-господарських чинників: ступінь організації виробництва та менеджменту; вартість капіталу та його видів; ступінь застосування виробничих ресурсів; сума, якість і структура товарів; виробничі витрати та собівартість продукції; фінансовий результат за видами діяльності й підходи до його розподілу» [33, с.747].

Середня сума основного та оборотного капіталу залежить від суми збуту та швидкості обороту капіталу (коефіцієнта оборотності - $K_{об}$), що відображається відношенням обігової суми до середньорічної вартості основного та оборотного капіталу). Чим швидше обертається капітал на фірмі, тим менше його необхідно для здійснення виготовлення запланованого обсягу продукції. І навпаки, уповільнення оборотності капіталу вимагає додаткового залучення засобів для здійснення такого ж обсягу виготовлення, реалізації і збуту.

Розглянемо на прикладі факторний аналіз рентабельності господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» в Додатку Б.13.

Рентабельність господарської діяльності на підприємстві ТОВ «Агрофірма Брусилів» у 2022 р. порівняно з 2021 р. збільшилася на 13,44 пункти. Для визначення впливу факторів на рентабельність господарської діяльності проведемо наступні розрахунки:

$$P_{в,ум.1} = \frac{13975,4 - 8452,8}{2335,8 + 5021,8} \times 100 = 75,06\%$$

$$P_{в,ум.2} = \frac{13975,4 - 11368,9}{2335,8 + 5021,8} \times 100 = 35,43\%$$

$$P_{в,ум.3} = \frac{13975,4 - 11368,9}{4655,8 + 5021,8} \times 100 = 26,93\%$$

$$\Delta P_{в\Delta чд} = P_{в,ум.1} - P_{в0} = 75,06 - 8,97 = 66,09 \text{ пункти.}$$

$$\Delta P_{в\Delta с} = P_{в,ум.2} - P_{в,ум.1} = 35,43 - 75,06 = -39,63 \text{ пункти.}$$

$$\Delta P_{в\Delta обк} = P_{в,ум.3} - P_{в,ум.2} = 26,93 - 35,43 = -8,49 \text{ пункти.}$$

$$\Delta P_{V_{\Delta HOK}} = P_{V_1} - P_{V_{ум.3}} = 22,41 - 26,93 = -4,52 \text{ пункти.}$$

Як свідчать розрахунки, позитивним фактором впливу на рентабельність господарської діяльності є зростання чистого доходу від збуту товарів. За рахунок збільшення даного показника рентабельність виробництва збільшилася на 66,09 пункти.

Негативно на рентабельність господарської діяльності вплинули наступні фактори:

- за рахунок збільшення собівартості продукції на 34,50 % рентабельність господарської діяльності зменшилася на 39,63 пункти;

- за рахунок збільшення середнього залишку оборотного капіталу на 99,32 % рентабельність господарської діяльності скоротилась на 8,49 пункти;

- за рахунок збільшення середньорічної вартості необоротного капіталу на 38,89 % рентабельність господарської діяльності зменшилася на 4,52 пункти.

Таким чином, з проведеного факторного аналізу можна зробити висновок, що головними факторами збільшення рентабельності господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» є зменшення собівартості реалізованої продукції та оптимізація структури капіталу підприємства.

Можна зробити висновок, що збільшення рівня прибутку ТОВ «Агрофірма Брусилів» можливе на основі збільшення обсягів виготовлення і збуту товарів; розробки заходів щодо зростання продуктивності праці власного персоналу; скорочення витрат на виготовлення та збут продукції; фахового здійснення цінової стратегії; раціональної побудови бізнесових відносин з постачальниками, посередниками, клієнтами; удосконалення системи маркетингу в компанії; покращення товарів з середнім рівнем рентабельності, а низькорентабельну зняти з виготовлення; системного здійснення маркетингових досліджень, діагностики ринку, поведінки покупців і конкурентів тощо.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної діагностики рівня прибутковості господарської діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що сферою діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» є: виробництво сільськогосподарської продукції; переробка та реалізація готової продукції; надання певних послуг та виконання окремих видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із вищезазначеним переліком предметів діяльності; ведення лісового господарства та його переробки, а також провадження іншої господарської, комерційної та фінансової діяльності, не забороненої чинним законодавством України.

2. Аналіз засвідчив, що підприємство функціонує прибутково, про що засвідчують дані індикаторів чистої виручки від реалізації товарів та чистого прибутку. Має тенденцію до збільшення показник середньорічної вартості необоротних активів. Якщо в 2020 році цей показник становив 3948,7 тис.грн., то в 2022 році його значення збільшилось і становило 6974,8 тис.грн. (відбулося збільшення на 76,63 %). Слід відзначити, що підприємство є рентабельним, також в 2022 році спостерігалась тенденція до підвищення рівня рентабельності на 13,39 пункти в порівнянні з 2020 роком.

3. Аналіз показав, що у 2022 році підприємство отримало чистий прибуток в сумі 2297,0 тис.грн., що засвідчує ефективність господарської діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» та його системи фінансового менеджменту зокрема. Відбулося зростання чистого фінансового результату на 2076,0 тис.грн. порівняно з рівнем 2020 року.

4. Обґрунтовано, що позитивним фактором впливу на рентабельність господарської діяльності є збільшення чистого доходу від реалізації продукції. За рахунок збільшення даного показника рентабельність виробництва збільшилася на 66,09 пункти. Головними факторами збільшення рентабельності господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» є зменшення собівартості реалізованої продукції та оптимізація структури капіталу підприємства.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АГРОФІРМА БРУСИЛІВ»

3.1. Напрями оптимізації прибутковості підприємства

Проведене дослідження сучасного стану забезпечення прибутковості фінансово-господарської діяльності підприємства та його впливу на фінансовий стан ТОВ «Агрофірма Брусилів» показало, що на сьогоднішній день за багатьма показниками фінансовий стан підприємства є стабільним та міцним. Навіть можливість настання кризових явищ найближчим часом не загрожує компанії. Проте, як показали результати аналізу основних фінансових показників, можна виділити певні загрозливі тенденції в господарській діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів», які, можливо, не настільки яскраво виражені, як позитивні зрушення, але мають стійкі форми. Про певні проблемні моменти фінансової системи та заходи щодо їх усунення у ТОВ «Агрофірма Брусилів» свідчать наступні факти:

1. Фінансові показники компанії. У 2020-2021 роках компанія характеризувалася досить низькими значеннями показників чистої прибутковості діяльності. Хоча у 2022 році відбулося значне зростання чистого прибутку в 9,33 раза, однак такі стрибки прибутковості можуть свідчити про прогалини в системі управління фінансовою діяльністю. Адже чистий дохід зростає значно повільніше, ніж чистий прибуток, і такі зрушення відображають негативні перекося у розвитку фінансової системи компанії.

Підприємство має збільшити обсяги виробництва та реалізації продукції, налагодити систему контролю за витратами на виробництво, оптимізувати склад інших операційних витрат. Це забезпечуватиме пропорційне зростання як чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), так і кінцевого чистого прибутку підприємства.

2. **Грошові потоки компанії.** Підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів» отримує грошові доходи лише від операційної діяльності. У 2022 році компанія зафіксувала позитивний чистий грошовий потік від операційної діяльності у розмірі 2297 тис. грн. Компанія не веде фінансової та інвестиційної діяльності. Грошові потоки в досліджуваному періоді формуються нестабільно. Компанія не інвестує кошти в інвестиційні та фінансові активи.

Фінансовому управлінню ТОВ «Агрофірма Брусилів» необхідно докласти зусиль для прискорення оборотності коштів та збільшення чистої ліквідності на кінець звітних періодів. Також необхідно вкладати кошти в інвестиційну та фінансову діяльність, яка забезпечить зростання загального прибутку підприємства.

3. **Формування і використання фінансових ресурсів підприємства.** У структурі поточних зобов'язань та забезпечень за 2022 рік найбільшу питому вагу займає поточна кредиторська заборгованість у сумі 798,7 тис. грн. та поточні зобов'язання на суму 772,8 тис. грн. Це вкрай негативне явище, оскільки збільшення заборгованості перед постачальниками часто є наслідком важкої фінансової ситуації, коли немає коштів для розрахунків. Помилки в розрахунках також можуть виникати у зв'язку з несвоєчасним оформленням та поданням звітно-платіжних документів, що призведе до зниження прибутковості господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів».

Фінансовому управлінню ТОВ «Агрофірма Брусилів» необхідно розробити чітку стратегію зменшення поточних зобов'язань, а також контролювати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Крім того, необхідно ретельніше планувати стратегію кредитування господарської діяльності підприємства, щоб уникнути фінансових втрат через високі процентні ставки за кредитами.

4. **Забезпечення стійкого фінансового стану та недопущення банкрутства підприємства.**

Фінансовий стан ТОВ «Агрофірма Брусилів» є стабільно високим, а ймовірність неплатоспроможності – низькою. Водночас значення окремих

показників ймовірності неплатоспроможності у 2022 році дещо погіршилися.

Необхідно здійснювати постійний моніторинг і контроль співвідношення окремих елементів активів і пасивів підприємства, а також використовувати сучасні аналітичні моделі для визначення ймовірності банкрутства.

Оптимізацію прибутковості підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» можна забезпечити на основі використання операційного аналізу. Аналіз співвідношення «витрати – обсяг виробництва – прибуток», також званий «аналіз безбитковості (нульової прибутковості)», необхідний для вирішення багатьох аналітичних завдань і прийняття управлінських рішень [36, с.88]. Щоб графічно визначити точку безбитковості, необхідно знати залежність загальних (валових) витрат (включаючи постійні) і товарообігу від обсягу виробництва. Ця точка розташована на перетині ліній доходів і загальних витрат (Додаток В.1).

При застосуванні методики оцінки впливу обсягу виробництва продукції на прибутковість діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» необхідно вміти використовувати на практиці методику оцінки співвідношення «собівартість – обсяг продукції – прибуток». Отже, розраховуємо рівень безбитковості господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» у 2020-2022 роках та за розрахованими показниками зробимо прогноз на 2023 рік (Додаток В.2).

Так, на основі проведених розрахунків встановлено, що у 2020-2022 роках ТОВ «Агрофірма Брусилів» мало позитивні показники фінансової безпеки від 0,88 до 0,91 бала, але у 2022 році цей коефіцієнт знизився. При прогнозуванні показників фінансової стійкості та рівня безбитковості господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» були складені наступні сценарії розвитку господарської діяльності підприємства на наступні три роки:

- темпи зростання сукупного доходу будуть на рівні не нижчому за попередні три роки;

- постійні витрати компанії будуть (завдяки оптимізаційним заходам керівництва) зростати непропорційно доходам.

За такого сценарію компанія може розраховувати на забезпечення прибутковості господарської діяльності у 2023 році на рівні 3862,9 тис. грн. Це

дозволить ТОВ «Агрофірма Брусилів» створити запас фінансової міцності на рівні 0,77 пунктів.

Керівництву ТОВ «Агрофірма Брусилів» для ефективного управління прибутком потрібно звернути увагу на зниження темпів зростання витратних статей або збільшення обсягу реалізації в грошовому виразі. Цього можна досягти на основі:

1) зміни продажної ціни одиниці товарів. Скорочення ціни одиниці реалізованої продукції має на увазі потребу зростання фізичного обсягу збуту, тобто збільшення точки беззбитковості (ТБ) для покриття витрат;

2) зміни величини змінних витрат на одиницю продажу. Зв'язок між зміною величини змінних витрат на одиницю продуктивності і точкою беззбитковості є прямою, зростання цих витрат призводить до підвищення точки беззбитковості.

Таким чином, метод аналізу співвідношення «витрати-обсяг-прибуток» може бути методологічною основою перспективного аналізу на основі інтеграції обліку, аналізу та контролінгу; є основою для ухвалення раціональних управлінських рішень. Результати цього дослідження дають змогу вирішити важливі завдання перспективного аналізу підприємницької діяльності з точки зору: оптимізації обсягів реалізації продукції, витрат і прибутку, що дасть змогу обрати правильний стратегічний напрямок розвитку бізнесу на майбутнє; оптимізації прибутковості ТОВ «Агрофірма Брусилів».

3.2. Обґрунтування підходів щодо забезпечення прибутковості на підприємстві та оцінка ефективності запропонованих заходів

За результатами проведеного дослідження встановлено, що компанія ТОВ «Агрофірма Брусилів» вирізняється відповідними сильними сторонами та значним внутрішнім потенціалом, що дозволяє спрямувати свої зусилля на підвищення прибутковості діяльності на існуючому ринку та розвивати стратегію концентрованого зростання.

Основні напрямки реалізації альтернативних стратегій ефективного розвитку та забезпечення прибутковості в період економічного зростання ТОВ «Агрофірма Брусилів» представлені в Додатку В.3. Звідси можна зробити висновок, що основою формування стратегії ефективної діяльності компанії є визначення пріоритетних напрямків у сфері клієнтської, продуктової та логістичної складових.

Як показує практика, підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів», як правило, не має достатніх ресурсів (фінансових, трудових, майнових) для ефективної реалізації всіх альтернативних стратегій розвитку. За таких умов необхідно прийняти рішення на користь найбільш вигідного з точки зору прогнозованої економічної ефективності напряму стратегічного розвитку. У цьому контексті можна використати техніку побудови «дерева рішень» [21, с.67].

Аналіз показав, що компанія ТОВ «Агрофірма Брусилів» спрямовує свою діяльність на стратегічний розвиток прибутковості у трьох альтернативних напрямках:

1. Впровадження клієнтоорієнтованого підходу.
2. Реалізація продуктоорієнтованого підходу.
3. Реалізація логістико-орієнтованого підходу.

Реалізація кожного з альтернативних напрямків розвитку окремих елементів стратегії має збільшити річний чистий прибуток ТОВ «Агрофірма Брусилів» на 5%. При реалізації кожної альтернативи (стратегічної мети) можливі такі ситуації: стабільне зростання; застій; високі темпи інфляції. Імовірність виникнення кожної ситуації: $p_1=0.5$; $p_2=0.3$; $p_3=0.2$.

Результатом інвестування коштів компанії є рентабельність інвестицій, представлена ключовим показником ROI (RETURN ON INVESTMENT) у відсотках. Значення коефіцієнта ROI розраховано фахівцями ТОВ «Агрофірма Брусилів».

Для того, щоб вибрати найкращу альтернативу з точки зору майбутньої прибутковості та ефективності, компанія ТОВ «Агрофірма Брусилів» збирала необхідну інформацію та створила дерево рішень, представлене в Додатку В.4:

Починаємо аналіз діаграми, рухаючись справа наліво.

1. Визначаємо очікувану віддачу від інвестицій для першої альтернативи шляхом множення оціненої рентабельності інвестицій на ймовірність події. У нашому випадку очікуваний прибуток від інвестицій становить:

$$(15,1 * 0,49) + (9,1 * 0,29) + (3,0 * 0,2) = 7,5 + 2,7 + 0,6 = 10,8.$$

2. Для другого і третього варіантів визначаємо те ж саме:

$$(10,1 * 0,49) + (12,1 * 0,29) + (4,1 * 0,19) = 5,0 + 3,6 + 0,8 = 9,4.$$

$$(6,6 * 0,49) + (5,1 * 0,29) + (6,1 * 0,19) = 3,25 + 1,80 + 1,20 = 6,25.$$

3. Порівнюємо отримані значення очікуваної норми інвестицій і вибираємо оптимальний варіант.

Можна зробити висновок, що в нашому випадку перший варіант є найкращим, оскільки його реалізація забезпечує найвищий ROI. Тому основну увагу ТОВ «Агрофірма Брусилів» має приділяти реалізації цілей щодо впровадження клієнтоцентричного підходу, що забезпечить загальне підвищення прибутковості та економічної ефективності розвитку підприємства на ринку.

У напрямку вдосконалення процесу управління взаємодією з клієнтами останніми роками особливої актуальності набуло встановлення CRM систем. CRM (Customer Relationship Management) система - це програмний комплекс, який забезпечує автоматизацію маркетингових процесів, індивідуальний підхід до клієнта, технічне обслуговування та підтримку клієнтів. Така система формує активний доступ до інформації про споживача та формування цієї інформації в певних формах, зручних для певних користувачів. CRM дає змогу збирати та оцінювати інформацію про існуючих або потенційних клієнтів. Оскільки впровадження цієї автоматизованої системи є досить громіздким процесом для компанії, вона має як переваги, так і відповідні недоліки, які представлені в Додатку В.5.

Пропонується впровадити сучасну інформаційну систему управління клієнтами «KeerInCRM», яка ідеально підходить для роботи з роздрібними компаніями. Проведемо аналіз проекту для визначення ефективності

впровадження проекту CRM системи «KeepinCRM» в управлінні клієнтоорієнтованості ТОВ «Агрофірма Брусилів». Оскільки впровадження CRM-системи передбачає підвищення прибутковості основної операційної діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів», доцільно включати в розрахунки руху грошових коштів доходи та витрати від основної, фінансової та іншої операційної діяльності. Вихідна умова – вхідні інвестиції становлять 70000 грн. Інформацію про грошові потоки від певних видів бізнесу ТОВ «Агрофірма Брусилів» прогнозуватимемо на рівні перспективних значень.

Дані про грошові потоки від виконання проекту впровадження системи CRM підсумовано в Додатку В.6.

Визначення чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації проекту пропонується за формулою [16, с.37]:

$$ЧТВ = \sum_{T=1}^n \frac{ГПТ}{(1+СВК_{nn})^T} - ПИ \quad (3.1)$$

де ЧТВ - чиста теперішня вартість; ГП t - грошовий потік за період (рік) t; ПИ - початкові інвестиції; СВК - середньозважена вартість капіталу (дорівнює рівню інфляції по даним Укрстату).

Розрахунок чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації проекту:

$$ЧТВ = \left(\frac{343903}{(1+0,2745)^1} + \frac{343903}{(1+0,2745)^2} + \frac{343903}{(1+0,2745)^3} + \frac{343903}{(1+0,2745)^4} + \frac{343903}{(1+0,2745)^5} \right) - 70000$$

$$= 180197,2 \text{ грн}$$

Визначення внутрішньої норми рентабельності здійснюється способом підбору. D1= 39%, D2=41%, ЧТВ d1 = 11861,88 грн., ЧТВ d2 = -11719,14 грн.

$$ВНР = 0,39 + \frac{11861,88 * (0,41 - 0,39)}{11861,88 - (-11719,14)} = 0,40 = 40\%$$

Індекс прибутковості (дохідності) розраховується за формулою [16, с.38]:

$$ПІ = \sum_{T=1}^n \frac{ГПТ}{(1+СВК_{nn})^T} / ПИ \quad (3.2)$$

Індекс прибутковості (дохідності) становить:

$$ПІ = 880197,2 / 70000 = 1,257$$

Розрахунок періоду окупності інвестицій за проектом впровадження CRM-системи на ТОВ «Агрофірма Брусилів» наведений в Додатку В.7.

$M_{п} = 12 * (70000 - (269824,1 + 211702,3 + 166100,3)) / 130321,2 = 5$ міс. $T_{O} = 4$ роки 5 місяців.

Зведені значення показників ефективності проекту впровадження CRM-системи на ТОВ «Агрофірма Брусилів» наведені в Додатку В.8.

Таким чином, дані щодо ефективності проекту з впровадження CRM-системи «KeerInCRM» в клієнтоорієнтованому управлінні ТОВ «Агрофірма Брусилів», наведені в Додатку В.8, найкраще відображають детальну характеристику проекту. Тому доцільно реалізувати цей проект. Разом з тим, впровадження CRM-системи дозволить оптимізувати функціонування системи управління фінансовими результатами та підвищити прибутковість господарської діяльності компанії ТОВ «Агрофірма Брусилів».

Висновки до розділу 3

За результатами обґрунтування напрямів забезпечення прибутковості господарської діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Обґрунтовано, що оптимізація прибутковості підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» може бути забезпечена на основі використання оперативного аналізу. Аналіз співвідношення «витрати - обсяг виробництва - прибуток», також званий аналізом беззбитковості, необхідний для вирішення багатьох аналітичних завдань і прийняття управлінських рішень. Щоб графічно визначити точку беззбитковості, необхідно знати, як залежать загальні витрати і доходи від обсягу виробництва .

2. Встановлено, що у 2020-2022 роках ТОВ «Агрофірма Брусилів» мало позитивні показники фінансової безпеки від 0,88 до 0,91 бала, але у 2022 році цей коефіцієнт знизився. При прогнозуванні показників фінансової міцності та рівня беззбитковості господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» складено окремі сценарії розвитку діяльності підприємства на наступні три роки.

3. Визначено, що підприємство ТОВ «Агрофірма Брусилів» має зосередити основну увагу на реалізації цілей щодо впровадження клієнтоорієнтованого підходу, що забезпечить загальне підвищення рентабельності та економічної ефективності ринку розвитку підприємства. У напрямку вдосконалення процесу управління взаємодією з клієнтами останніми роками особливої актуальності набуло встановлення CRM систем.

4. Доведено, що дані щодо ефективності проекту впровадження CRM-системи «KeerInCRM» в клієнтоорієнтоване управління ТОВ «Агрофірма Брусилів» найкраще відображають детальну характеристику проекту. Тому доцільно реалізувати цей проект. Разом з тим, впровадження CRM-системи дозволить оптимізувати функціонування системи управління фінансовими результатами та підвищити ефективність господарської діяльності компанії ТОВ «Агрофірма Брусилів».

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження механізму забезпечення прибутковості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що механізм забезпечення прибутковості підприємства є динамічною системою, інтегрованою в загальний процес управління, функціонування якої забезпечується використанням відповідних методів, важелів, інструментів і процедур, що дозволяє здійснювати комплексне управління та вплив на прибуток, спрямований на стійке підвищення якості, прибутковості та досягнення фінансової збалансованості підприємства з метою забезпечення його довгострокового економічного розвитку.

2. Обґрунтовано, що з усієї їх множини найбільш обґрунтовані точки зору щодо діагностики рівня прибутковості підприємства можна поєднати у три підходи: ресурсний, коли економічний результат (прибуток) порівнюється з економічною оцінкою засобів виробництва, які використовуються під час виробництва; витратний, при порівнянні економічного результату (прибутку) з поточними витратами, безпосередньо пов'язаними з його досягненням; ресурсно-витратний або доходний, що, як випливає з самої назви, є певним компромісом між двома попередніми.

3. Аналіз засвідчив, що компанія функціонує прибутково, про що засвідчує дані індикаторів чистої виручки від реалізації товарів та чистого прибутку. Має тенденцію до збільшення показник середньорічної вартості необоротних активів. Якщо в 2020 році цей показник становив 3948,7 тис.грн., то в 2022 році його значення збільшилось і становило 6974,8 тис.грн. (відбулося збільшення на 76,63 %). Слід відзначити, що підприємство є рентабельним, також в 2022 році спостерігалась тенденція до підвищення рівня рентабельності на 13,39 пункти в порівнянні з 2020 роком.

4. Аналіз показав, що у 2022 році підприємство отримало чистий прибуток в сумі 2297,0 тис.грн., що засвідчує ефективність господарської діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» та його системи фінансового

менеджменту зокрема. Спостерігалось збільшення чистого фінансового результату на 2076,0 тис.грн. порівняно з рівнем 2020 року.

5. Обгрунтовано, що позитивним фактором впливу на рентабельність господарської діяльності є збільшення чистого доходу від реалізації продукції. За рахунок збільшення даного показника рентабельність виробництва збільшилася на 66,09 пункти. Головними факторами збільшення рентабельності господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» є зменшення собівартості реалізованої продукції та оптимізація структури капіталу підприємства.

6. Встановлено, що у 2020-2022 роках ТОВ «Агрофірма Брусилів» мало позитивні показники фінансової безпеки від 0,88 до 0,91 балів, але у 2022 році цей коефіцієнт знизився. При прогнозуванні показників фінансової міцності та рівня безбитковості господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів» складено окремі сценарії розвитку діяльності підприємства на наступні три роки.

7. Визначено, що ТОВ «Агрофірма Брусилів» основну увагу приділяти реалізації цілей щодо реалізації клієнтоорієнтованого підходу, що забезпечить загальне підвищення прибутковості та економічної ефективності розвитку підприємства на ринку. У напрямку вдосконалення процесу управління взаємодією з клієнтами останніми роками особливої актуальності набуло встановлення CRM систем.

8. Доведено, що дані про ефективність проекту впровадження CRM-системи «KeerInCRM» в клієнтоорієнтоване управління ТОВ «Агрофірма Брусилів» найкраще відображають детальну характеристику проекту. Тому доцільно реалізувати цей проект. Разом з тим, впровадження CRM-системи дозволить оптимізувати функціонування системи управління фінансовими результатами та підвищити прибутковість господарської діяльності компанії ТОВ «Агрофірма Брусилів».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: навч. метод. посіб. Київ: КНЕУ, 2013. 786 с.
2. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник /; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: ХНУВС. 2017. 192 с.
3. Боднарюк В.А. Концептуальні підходи до управління прибутком торговельних підприємств. Науковий вісник НЛТУ України. 2019. №22. С. 169–175.
4. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор, 2016. 378 с.
5. Воронкова Т.Є., Безпалько Н.Ю. Шляхи підвищення прибутковості підприємства в умовах нестабільного середовища. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 19. С. 42–44.
6. Гетьман О.О. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 307 с.
7. Гладка Л.І., Ковальова М.В, Домащенко М.О. Управління прибутком в сучасних умовах. Економіка і регіон : Наук. Вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. 2022. № 1(32). С. 195–198.
8. Господарський кодекс України №436- XV відвід 06.01.2018 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
9. Гудак В.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості сільськогосподарського виробництва: суть та особливості. Сталій розвиток економіки. 2020. № 2. С. 73-77.
10. Денисенко Л.О., Кучерявенко Ю.О. Шляхи поліпшення процесу управління прибутком на підприємстві. Вісник КНУТД. 2018. №1. С. 145–153.
11. Економіка підприємства : метод. вказівки для виконання розрах. робіт / Р. С. Кравчук, І. В. Федорович. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2020. 47 с.
12. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. Б. Юрченко, Р. С. Кравчук, І.

Б. Запужляк, І. І. Василик. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 377 с.

13. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.

14. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХП», 2016. 380 с.

15. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ: НаУКМА, 2018. 343 с.

16. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М.Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А.Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : ХНУВС. 2017. 192 с.

17. Зубков Д.О. Планування підвищення прибутковості діяльності підприємства в ринкових умовах. Руснаука. 2021. №12. URL: http://www.rusnauka.com/36_PWMN_2021/Economics/76729.doc.htm

18. Кравчук Р. С., Федорович І. В. Економіка підприємства : метод. вказівки для виконання розрах. Робіт. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2020. 47 с.

19. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум / В. М. Кузьмин. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.

20. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 232 с.

21. Лагутін В.Д., Уманців Ю.М., Щербакова Т.А. та ін. Економічна теорія : підручник за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.

22. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства. Scientific journal «Modeling the development of the economic systems». 2021. № 25. С. 120-128.

23. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібн. К.: КНУТД, 2015. 267с.

24. Мамонтова А.О. Підвищення прибутку підприємства комплексним методом. Вісник Національного технічного університету «Харківський

політехнічний інститут». Збірник наук. пр. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. 2019. № 6. С. 34-39.

25. Мельник Г.С., Нестерук А.А. Теоретичні засади розробки механізму управління формуванням прибутку підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. №4. С.458–462.

26. Мірошніченко О.Ю., Корконос Ю.В. Механізм управління прибутком вітчизняних підприємств. Бізнес Інформ. 2020. № 5. С. 280–285.

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 із наступними змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

28. Новікова Н.Л. Стійкість економіки: інструментарій оцінювання та механізми забезпечення. / за ред. А.В. Бойко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 451 с.

29. Огійчук М.Ф. Суть прибутку та підходи до методики його визначення. Економіка АПК. 2021. № 6. С. 31-45.

30. Офіційний сайт підприємства ТОВ «Агрофіра Брусилів». URL: <http://afb.org.ua>

31. Пилипчук О.В. Прибуток як узагальнений показник господарсько-фінансової діяльності підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 2. С. 103–107.

32. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

33. Попович Д.В., Славчаник О.Р. Удосконалення системи управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємств. Молодий вчений. 2018. № 2. С. 746–749.

34. Романова Т.В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України у сучасних умовах. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2020. №4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3976>

35. Савіна С.С., Гиренко Ю.В. Управління прибутком в системі фінансового менеджмента підприємства. Східна Європа: Економіка, Бізнес та Управління. 2018. Вип. 6. С. 321–324.

36. Скалюк Р.В. Економічний механізм управління фінансовими результатами промислових підприємств: теоретичні основи забезпечення, функціонування. Економічний вісник. 2020. № 2(24). С. 86–93.

37. Ткаченко Є.Ю. Сучасні підходи до управління прибутком промислового підприємства. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2015. № 47. С. 270–276.

38. Ткаченко Т.П. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості підприємства. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2022. № 11. С. 192-197.

39. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Бороноса. Суми: Вид-во СумДУ, 2017. 539 с.

40. Чернодубова Е. Інструменти адаптивного фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємств. Фінанси, банки, інвестиції : науковий вісник. 2022. № 3. С. 44-48.

41. Шматковська Т.О. До проблематики забезпечення прибутковості сільськогосподарських підприємств. Ефективна економіка. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4752>

42. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. вид. 2-ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

43. Ткачук В.І. Бакунець І.О. «Механізм забезпечення прибутковості підприємства» Інструменти і практики публічного управління в контексті децентралізації : Матеріали IV Міжнародної науковопрактичної конференції, 22–23 червня 2023 року. – Житомир : Поліський національний університет, 2023. – 250 с.

ДОДАТКИ

Додаток А.1

Таблиця А.1

Наукові дефініції поняття «прибуток» підприємства

Автор	Визначення
Бандурка О.М. [2, с.56]	Прибуток – це частина виручки, яка залишається після покриття всіх витрат на виробничу та комерційну діяльність підприємства, характеризує перевищення надходжень над витратами, виражає ціль підприємницької діяльності.
Бойчик І.М. [4, с.114]	Прибуток – це найважливіший узагальнюючий показник в системі оцінкових показників ефективності виробничої, комерційної та фінансової діяльності підприємства.
Гетьман О.О. [6, с.154]	Прибуток – це частина додаткової вартості, виробленої і реалізованої, готової до розподілу. Прибуток – це показник, що формується на мікрорівні.
Денисенко Л.О. [10, с.146]	Прибуток – це втілений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі її здійснення.
Кравчук Р.С. [18, с.12]	Прибуток – перетворена форма додаткового продукту і додаткової вартості, яка виражає відносини між власниками засобів виробництва та найманими працівниками з приводу створення і привласнення.
Кулик Т.П. [20, с.165]	Прибуток – це частина вартості додаткового продукту, виражена в грошах, частина чистого доходу, одна з його форм.

Лагутін В.Д. [21, с.225]	Прибуток – це кінцевий результат діяльності підприємства, що характеризує абсолютну ефективність його роботи.
Ларіонова К. [22, с.121]	Прибуток – це та частина додаткової вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва.
Лойко В.В. [23, с.76]	Прибуток характеризує остаточний результат діяльності підприємства, його отримання - обов'язкова умова розширеного відтворення підприємства, забезпечення самофінансування та зміцнення його конкурентоспроможності на ринку.
Мельник Г.С. [25, с.459]	Прибуток – це частина доходу, яка «очищена» від понесених витрат на здійснення цієї діяльності, тобто це різниця між сукупними доходами і сукупними витратами в процесі здійснення підприємницької діяльності.
Огійчук М.Ф. [29, с.37]	Прибуток являє собою різницю між сумою доходів та збитків, що отримані від різних господарських операцій. Вона характеризує кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, тобто складає основу економічного розвитку підприємства.
Савіна С.С. [35, с.322]	Прибуток, як економічна категорія відбиває дохід, який створений в процесі матеріального виробництва в процесі підприємницької діяльності.
Якіна Н.М. [42, с.376]	Прибуток підприємства в загальному розумінні являє собою частину вартості прибуткового продукту, створеного працею, і є складовою частиною доходу підприємства.

Джерело: складено автором

Рис. А.1. Характеристика ролі прибутку підприємства
в ринкових умовах

Джерело: складено за [21; 33]

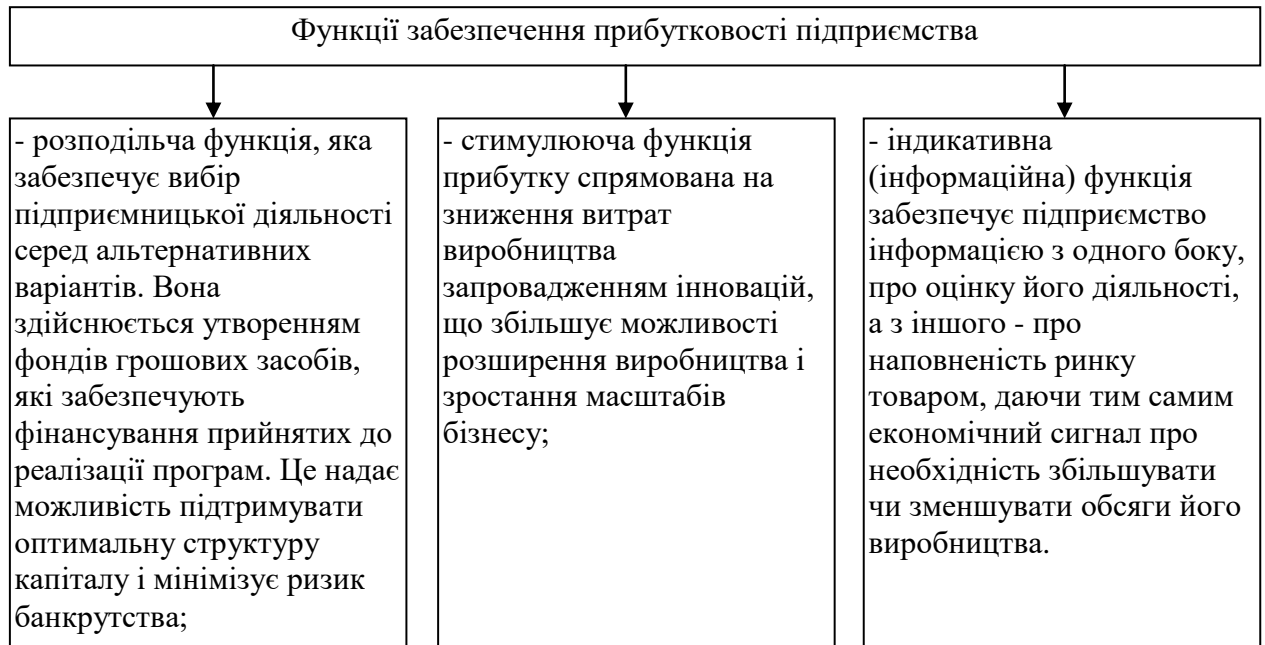

Рис. А.2. Функції забезпечення прибутковості підприємства

Джерело: складено за [13; 24]

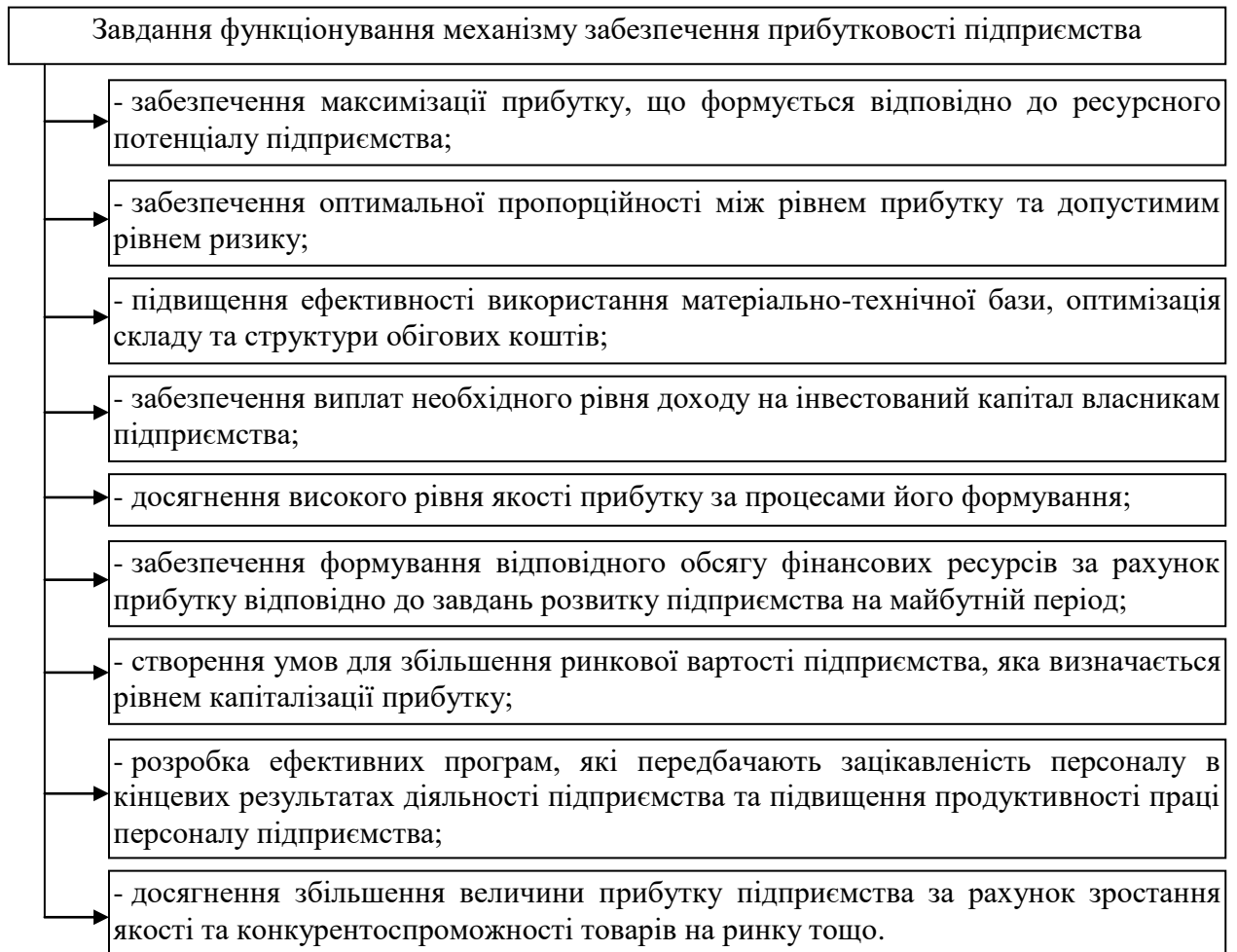

Рис. А.3. Завдання функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства

Джерело: складено за [6; 31]

Основні принципи функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства

Принцип	Характеристика
Принцип інтегрованості з загальною системою управління підприємством	оскільки прибуток є основним узагальнюючим показником діяльності всього підприємства, то будь-які управлінські рішення, в остаточному підсумку, впливають на його обсяг. Тому управління прибутком є складовою системи управління підприємством
Принцип безперервності	пояснюється необхідністю постійного функціонування системи управління прибутком, оскільки діяльність підприємств має безперервний характер.
Принцип системності	метою розроблення управлінських рішень з питань управління прибутком підприємства є досягнення найбільшого економічного ефекту при існуючих ресурсних обмеженнях
Принцип комплексності	він забезпечує високу результативність формування та використання прибутку підприємством при умові комплексного характеру прийняття управлінських рішень
Принцип динамічності управління	постійні зміни умов зовнішнього й внутрішнього середовища, вимагають від системи управління прибутком швидкого пристосування до цих змін
Принцип варіативності підходів до розробки окремих управлінських рішень	найбільш виважені управлінські рішення стосовно управління прибутком можна сформулювати тільки в тому випадку, якщо аналізуються кілька альтернативних сценаріїв

	розвитку господарської діяльності підприємства
Принцип орієнтації на стратегічні цілі розвитку підприємства	Формування цілей управління прибутковістю діяльності повинне здійснюватися з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку суб'єкта підприємництва загалом.

Джерело: складено за [2; 21; 25; 29]

Рис. А.4. Основні елементи механізму забезпечення прибутковості підприємства

Джерело: складено за [20]

Методи та важелі механізму забезпечення прибутковості підприємства

Методи забезпечення прибутковості підприємства	Важелі забезпечення прибутковості підприємства
Фінансування	Нерозподілений прибуток, статутний, резервний, додатковий капітал
Метод амортизації	Амортизаційні відрахування
Дивідендна політика	Сума виплачених дивідендів
Інвестування	Курс цінних паперів, рівень рентабельності інвестованого капіталу, величина інвестицій
Ціноутворення	Ціни, знижки, особливі умови оплати
Оподаткування	Ставки та розмір податків, зборів, пільги
Кредитування	Види кредиту, величина кредиту, відсоткові ставки, пільги, санкції

Джерело: складено за [2; 21; 25; 29]

Структура підсистеми забезпечення механізму забезпечення прибутковості підприємства

Елементи підсистеми забезпечення	Характеристика елементів підсистеми забезпечення
Інформаційне	Фінансова та статистична звітність, результати аналітичних досліджень, моніторингу, перевірок, статистична інформація, інтернет ресурси тощо
Нормативно-	Нормативне забезпечення: інструкції, норми та нормативи,

правове	методичні рекомендації тощо. Правове забезпечення: Конституція України, Закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, накази, листи, розпорядження міністрів та відомств, статут, установчі документи підприємства тощо
Науково-методичне	Інструментарії управління прибутком (процедури оцінки, матриці оцінки, формули), методи економічного аналізу, статистичні методи, концепції управління, результати досліджень (економічних, аналітичних, маркетингових, експертних тощо), інформаційні та науково-практичні матеріали з монографій, науковий статей тощо
Ресурсне	Забезпечення функціонування механізму управління прибутком підприємства усіма необхідними видами ресурсів: матеріальними, трудовими, фінансовими, нематеріальними тощо
Програмно-технічне	Високоякісне програмне забезпечення, нова техніка, прогресивні технології обробки економічної інформації

Джерело: складено за [25]

Рис. А.5. Основні фактори впливу на функціонування механізму забезпечення прибутковості підприємства

Джерело: складено за [21; 32]

Висвітлення питання методики аналізу прибутку у фахових наукових дослідженнях

Автор	Етапи аналізу фінансових результатів (прибутку)
Боднарюк В.А. [3]	1) вертикальний та горизонтальний аналіз за видами діяльності; 2) оцінка показників динаміки за роками; 3) аналіз структурних компонентів прибутку; 4) факторний аналіз прибутку; 5) аналіз процентної маржі
Гетьман О.О. [6]	1) вертикальний та горизонтальний аналіз прибутку за видами діяльності; 2) оцінка динамічних показників прибутковості за роками; 3) аналіз показників прибутковості; 4) порівняльний аналіз рівня прибутковості; 5) аналіз структурних компонентів прибутку; 6) факторний аналіз;
Гудак В.В. [9]	1) горизонтальний/ вертикальний аналіз (дослідження динамічних та структурних змін прибутку підприємства); 2) детермінований факторний аналіз; 3) кореляційно-регресійний аналіз: - «ЧП-активи» (залежність ЧП від сукупних активів); - «ЧП-пасиви» (зв'язок ЧП з пасивами); - «ЧП-рух грошових коштів» (залежність ЧП від потоку грошових коштів)
Зубков Д.О. [17]	1) аналіз динаміки фінансових результатів; 2) аналіз структури фінансових результатів діяльності; 3) факторний аналіз формування фінансових результатів
Лойко В.В.	1) горизонтальний аналіз – порівняння показників прибутку

[23]	<p>в динаміці;</p> <p>2) вертикальний(структурний) – визначення структури прибутку за сферами діяльності, видами продукції, структурний аналіз розподілу прибутку;</p> <p>3) порівняльний аналіз прибутку;</p> <p>4) аналіз коефіцієнтів рентабельності, ефективності розподілу прибутку;</p> <p>5) інтегральний аналіз прибутку</p>
Попович Д.В. [33]	<p>1) аналіз динаміки показників діяльності підприємств галузі;</p> <p>2) аналіз структури та динаміки операційних витрат;</p> <p>3) аналіз структури показників фінансових результатів;</p> <p>4) аналіз динаміки чистого прибутку;</p> <p>5) аналіз динаміки рентабельності показників операційної діяльності</p>
Ткаченко Є.Ю. [37]	<p>1) аналіз динаміки фінансових результатів;</p> <p>2) аналіз показників рентабельності</p>

Джерело: складено за [2; 21; 25; 29]

Порядок розрахунку відносних показників прибутковості та економічної ефективності діяльності підприємства

№	Показники	Характеристика	Зміст
Витратні показники			
1	Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг)	Розраховується як відношення валового прибутку від продажу до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Показує скільки отримано валового прибутку з 1 грн. понесених витрат
2	Рентабельність операційної діяльності	Розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат	Показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності з 1 грн. операційних витрат
3	Рентабельність звичайної діяльності	Розраховується як відношення фінансового результату від звичайної діяльності до витрат від звичайної діяльності	Показує скільки отримано прибутку від звичайної діяльності з 1 грн. звичайних витрат
4	Рентабельність господарської діяльності	Розраховується як відношення загального фінансового результату від звичайної діяльності до витрат підприємства	Показує скільки отримано прибутку від господарської діяльності з 1 грн. загальних витрат
5	Коефіцієнт покриття виробничих витрат	Розраховується як відношення чистого доходу до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Показує на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває виробничі витрати
6	Коефіцієнт	Розраховується як відношення	Показує величину

№	Показники	Характеристика	Зміст
	окупності виробничих витрат	собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) до чистого доходу	виробничих витрат, яка здійснюється для того, щоб отримати 1 грн. чистого доходу
Ресурсні показники			
7	Рентабельність підприємства	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів підприємства	Показує величину чистого прибутку, яка припадає на 1 грн. активів
8	Рентабельність власного капіталу	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості власного капіталу	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. власного капіталу
9	Рентабельність залученого капіталу	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості залученого капіталу	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. залученого капіталу
10	Рентабельність перманентного капіталу	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості власного капіталу та довгострокових зобов'язань	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. власного капіталу та довгострокових зобов'язань

Продовження таблиці А.6

11	Рентабельність необоротних активів	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. необоротних активів
----	------------------------------------	---	---

	фондорентабельність)	необоротних активів	
12	Рентабельність оборотних активів	Розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості оборотних активів	Показує величину прибутку, яка припадає на 1 грн. оборотних активів
13	Коефіцієнт покриття активів	Розраховується як відношення чистого доходу до середньорічної вартості активів підприємства	Показує на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває активи підприємства
14	Коефіцієнт окупності активів	Розраховується як відношення середньорічної вартості активів до чистого доходу	Показує величину активів, яка припадає на 1 грн. чистого доходу
15	Коефіцієнт покриття власного капіталу	Розраховується як відношення чистого доходу до середньорічної її вартості власного капіталу підприємства	Показує на яку величину 1 грн. чистого доходу покриває власний капітал
16	Коефіцієнт окупності власного капіталу	Розраховується як відношення, і середньорічної вартості власного капіталу до чистого доходу	Показує величину власного капіталу, яка грінки; на 1 грн. чистого доходу
Доходні показники			
17	Валова рентабельність продажу продукції	Розраховується як відношення валового прибутку до чистого доходу	Показує розмір валового прибутку, що отримується з 1 грн. доходу від продажу продукції (товарів, робіт, послуг)
18	Чиста рентабельність	Розраховується як відношення чистого прибутку до чистого	Показує розмір чистого прибутку з 1 грн. чистого

	продажу продукції	доходу	доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
19	Рентабельність доходу від операційної діяльності	Розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до доходів від операційної діяльності	Показує розмір прибутку з 1 грн. доходу від операційної діяльності

Джерело: складено за [18; 31; 29]

Організаційно-правова характеристика ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Ознака	Характеристика
Назва підприємства	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ АГРОФІРМА БРУСИЛІВ
Скорочена назва підприємства	ТОВ "АГРОФІРМА БРУСИЛІВ"
Юридична адреса суб'єкта господарювання	Україна, 12601, Житомирська обл., Брусилівський р-н, селище міського типу Брусилів, ВУЛИЦЯ ЧАПАЄВА, будинок 3
Організаційно-правова форма	Приватне підприємство
Форма власності	Недержавна власність
Види діяльності	Основний: 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур Інші: 01.13 Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів 01.19 Вирощування інших однорічних і дворічних культур 01.41 Розведення великої рогатої худоби молочних порід
Мета діяльності	Отримання прибутку від ведення господарської діяльності
Відстань до центрів :	
- обласного	70 км.
- районного	70 км.

Ім'я та прізвище керівника підприємства	Вареник Сергій Олександрович
Ім'я та прізвище гол.економіста підприємства (гол. бухгалтера)	Демчук Василь Михайлович

Джерело: побудовано за даними підприємства

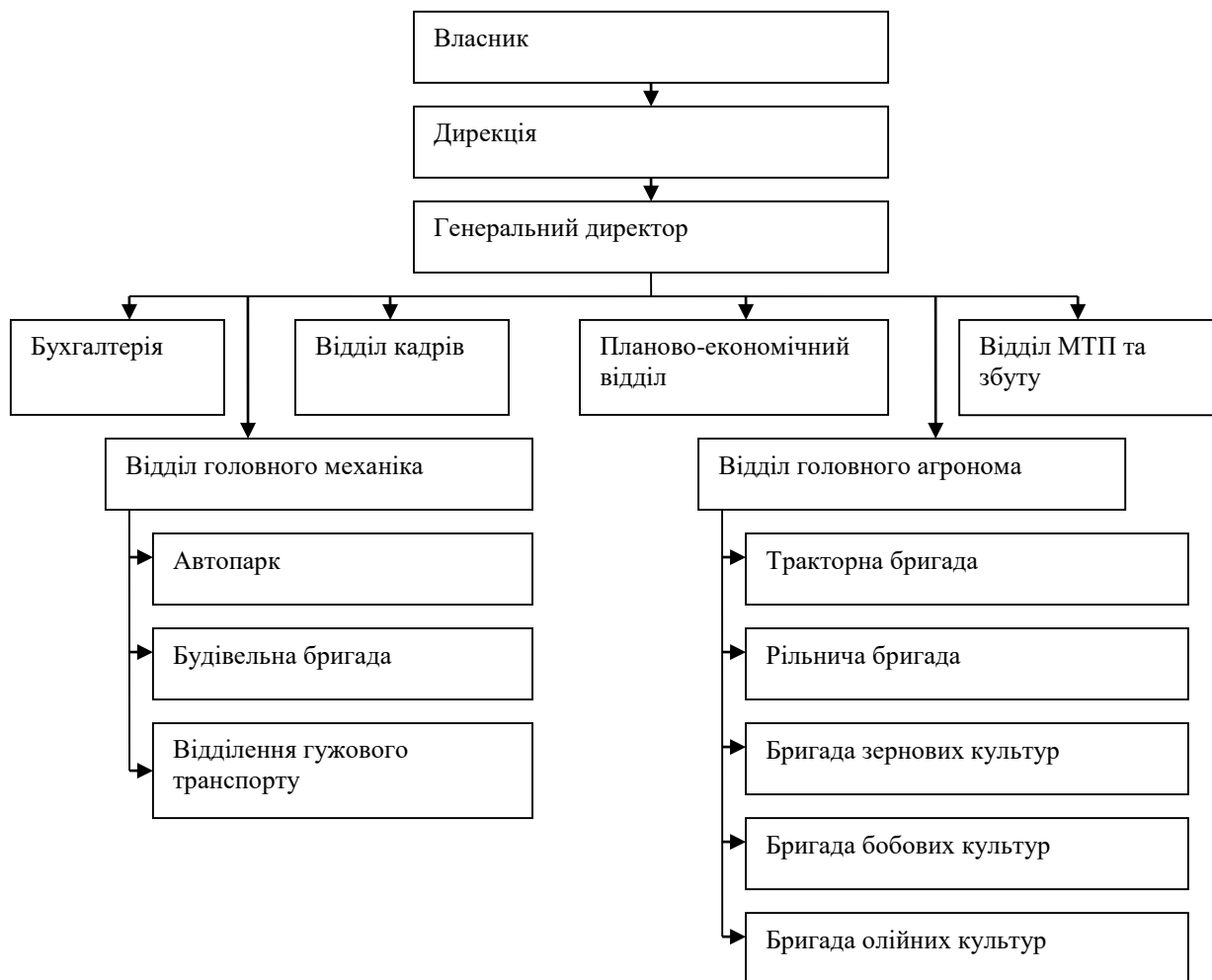

Рис. Б.1. Організаційна структура управління ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Джерело: побудовано за даними підприємства

Склад і структура асортименту продукції ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Назва продукції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.	
	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	%	п.с.
Зернові культури	3003,2	41,4	3881,9	42,6	6051,3	43,3	101,50	1,9
Бобові культури	1936,9	26,7	2305,5	25,3	3899,2	27,9	101,31	1,2

Олійні культури	1552,4	21,4	2077,7	22,8	2878,9	20,6	85,45	-0,8
Складські та орендні послуги	761,7	10,5	847,5	9,3	1146,0	8,2	50,46	-2,3
Разом	7254,1	100	9112,5	100	13975,4	100	92,66	x

Джерело: побудовано за даними підприємства

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3	92,66
Валовий прибуток, тис. грн.	252,1	659,7	2606,5	2354,4	933,9 2
Чистий прибуток, тис. грн.	221,0	602,7	2297,0	2076,0	939,3 7
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	60	60	57	-3,0	-5,00
Середньорічна вартість:					
– необоротних активів;	3948,7	5021,8	6974,8	3026,1	76,63
– оборотних активів	1861,7	2335,8	4655,8	2794,1	150,0 9
Фондовіддача, грн	1,84	1,81	2,00	0,17	9,07
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	3,90	3,90	3,00	-0,89	- 22,96
Продуктивність праці, тис. грн.	120,90	151,88	245,18	124,28	102,7 9
Рентабельність господарської діяльності, %	3,05	6,61	16,44	13,39	439,5 0

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка показників майнового стану ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Загальна вартість активів (майна), тис.грн.	5912,1	8802,9	14458,1	8546,0
Вартість необоротних активів, тис. грн.	4100,4	5943,1	8006,4	3906,0
Вартість оборотних активів, тис. грн.	1811,7	2859,8	6451,7	4640,0
Вартість матеріальних оборотних активів (запасів), тис. грн.	1159,3	2238,8	3254,8	2095,5
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	5,0	0,0	16,0	11,0
Грошові кошти, тис. грн.	135,4	621,0	3180,9	3045,5
Власний капітал, тис. грн.	5394,7	8207,3	12832,2	7437,5
Залучений капітал, тис. грн.	517,4	595,6	1625,9	1108,5
Короткострокові кредити банків, тис. грн.	0,0	0,0	772,8	772,8
Поточні зобов'язання, тис. грн.	517,4	595,6	1625,9	1108,5
Робочий (чистий оборотний) капітал, тис. грн.	1294,3	2264,2	4825,8	3531,5
Коефіцієнт постійності активів	0,69	0,68	0,55	-0,14
Коефіцієнт співвідношення:				
необоротних і оборотних активів	2,26	2,08	1,24	-1,02
оборотних і необоротних активів	0,44	0,48	0,81	0,36

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Додаток Б.6

Таблиця Б.5

Динаміка показників ліквідності ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	3,50	4,80	3,97	0,47
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,26	1,04	1,97	0,71
Коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	1,29	0,85	0,91	-0,38
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,26	1,04	1,96	1,69
Частка оборотних активів в загальній сумі активів	0,31	0,32	0,45	0,14

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Додаток Б.7

Таблиця Б.6

Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії, концентрації власного капіталу)	0,91	0,93	0,89	-0,02
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,09	0,07	0,11	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	1,10	1,07	1,13	0,03
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості	0,09	0,07	0,11	0,02
Коефіцієнт фінансової стійкості (забезпечення загальної заборгованості власним капіталом)	10,43	13,78	7,89	-2,53

Коефіцієнт фінансового леве́риджу (фінансового ризику)	0,10	0,07	0,13	0,03
Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом	1,12	1,01	1,48	0,37
Коефіцієнт маневреності оборотних активів	0,71	0,79	0,75	0,03
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,24	0,28	0,38	0,14
Коефіцієнт маневреності позикового капіталу	2,50	3,80	2,97	0,47

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка доходів та витрат господарської діяльності

ТОВ «Агрофірма Брусилів», тис.грн.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Доходи					
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3	92,66
Разом доходи	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3	92,66
Витрати					
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	7002,0	8452,8	11368,9	4366,9	62,37
Інші операційні витрати, тис.грн.	31,1	57,0	309,5	278,4	895,1 8
Разом	7033,1	8509,8	11678,4	4645,3	66,05

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

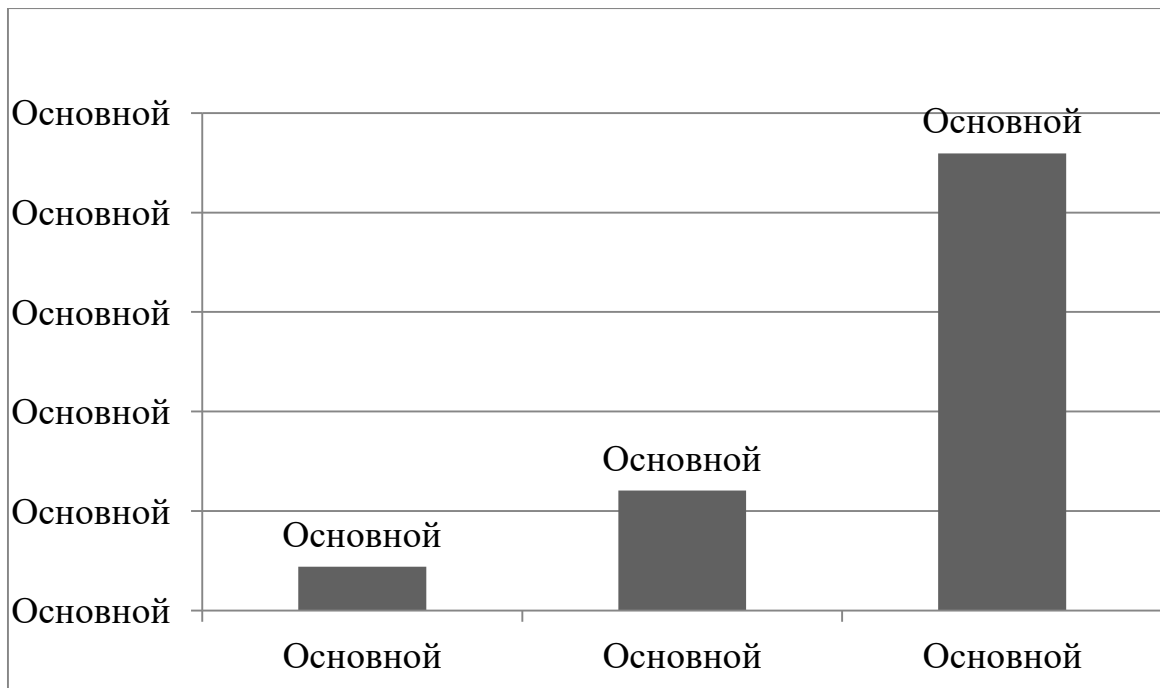

Рис. Б.2. Динаміка зміни чистого прибутку ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка відносних показників прибутковості та економічної ефективності діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» за ресурсним підходом

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Вихідні дані, тис.грн.				
Чистий прибуток	221,0	602,7	2297,0	2076,0
Чистий дохід від реалізації продукції	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3
Прибуток до оподаткування	5810,4	7357,5	11630,5	5820,2
Середньорічна вартість активів	221,0	602,7	2297,0	2076,0
Середньорічна вартість власного капіталу	5284,2	6801,0	10519,8	5235,6
Середньорічна вартість залученого капіталу	526,2	556,5	1110,8	584,6
Середньорічна вартість перманентного капіталу	5284,2	6801,0	10519,8	5235,6
Середньорічна вартість необоротних активів	3948,7	5021,8	6974,8	3026,1
Середньорічна вартість оборотних активів	1861,7	2335,8	4655,8	2794,1
Ресурсні показники ефективності				
Рентабельність активів, %	3,80	8,19	19,75	15,95
Рентабельність власного капіталу, %	4,18	8,86	21,84	17,65
Рентабельність залученого капіталу, %	42,00	108,30	206,80	164,79
Рентабельність перманентного капіталу, %	4,18	8,86	21,84	17,65
Рентабельність необоротних активів	5,60	12,00	32,93	27,34

фондорентабельність), %				
Рентабельність оборотних активів, %	11,87	25,80	49,34	37,47
Коефіцієнт покриття активів	1,25	1,24	1,20	-0,05
Коефіцієнт окупності активів	0,80	0,81	0,83	0,03
Коефіцієнт покриття власного капіталу	1,37	1,34	1,33	-0,04
Коефіцієнт окупності власного капіталу	0,73	0,75	0,75	0,02

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка відносних показників прибутковості та економічної ефективності діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» за витратним підходом

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Вихідні дані, тис.грн.				
Чистий дохід від реалізації продукції	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3
Валовий прибуток	252,1	659,7	2606,5	2354,4
Собівартість реалізованої продукції	7002,0	8452,8	11368,9	4366,9
Прибуток від операційної діяльності	221,0	602,7	2297,0	2076,0
Операційні витрати	0,0	0,0	0,0	0,0
Прибуток до оподаткування	221,0	602,7	2297,0	2076,0
Витрати діяльності до оподаткування	7033,1	8509,8	11678,4	4645,3
Витрати діяльності	7033,1	8509,8	11678,4	4645,3
Витратні показники ефективності				
Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг), %	3,60	7,80	22,93	19,33
Рентабельність діяльності до оподаткування, %	0,03	0,07	0,20	0,17
Рентабельність господарської діяльності, %	0,03	0,07	0,20	0,17
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	1,04	1,08	1,23	0,19
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	0,97	0,93	0,81	-0,15

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка відносних показників прибутковості та економічної ефективності діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів» за доходним підходом

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Вихідні дані, тис.грн.				
Чистий дохід від реалізації продукції	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3
Доходи від операційної діяльності	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3
Валовий прибуток	252,1	659,7	2606,5	2354,4
Прибуток від операційної діяльності	221,0	602,7	2297,0	2076,0
Чистий прибуток	221,0	602,7	2297,0	2076,0
Доходні показники ефективності				
Валова рентабельність продажу продукції, %	3,48	7,24	18,65	15,18
Чиста рентабельність продажу продукції, %	3,05	6,61	16,44	13,39
Рентабельність доходу від операційної діяльності, %	3,05	6,61	16,44	13,39

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

Факторний аналіз рентабельності господарської діяльності
ТОВ «Агрофірма Брусилів»

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	2022 р.	2021 р.	Відхилення	
					+/-	%
1	Чистий дохід	тис.грн.	9112,5	13975,4	4862,9	53,37

2	Собівартість продукції	тис.грн.	8452,8	11368,9	2916,1	34,50
3	Валовий прибуток	тис.грн.	659,7	2606,5	1946,8	295,10
4	Середньорічні залишки, у т.ч.:	тис.грн.				
	- оборотних активів		2335,8	4655,8	2320,0	99,32
	- необоротних активів		5021,8	6974,8	1953,0	38,89
5	Рентабельність господарської діяльності	%	8,97	22,41	13,44	x

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства

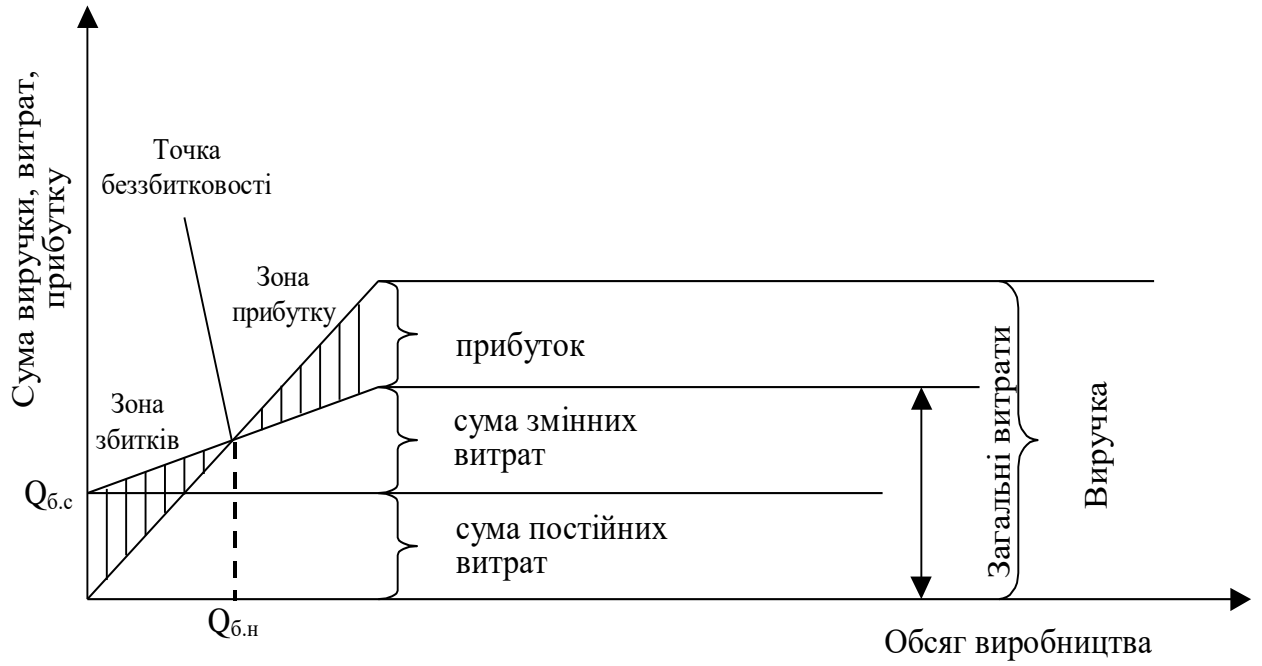

Рис. В.1. Механізм визначення точки нульової (граничної) прибутковості
ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Джерело: складено автором

Прогнозування запасу фінансової міцності та безбиткового рівня
господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Брусилів»

№	Показники	Роки			Відхи- лення, +/-	Середні й темп зрос- тання	Прогно з на 2023 рік
		2020 р.	2021 р.	2022 р.			
1	Сукупний дохід (ряд.(2000+2120+2 200+2220+2240))	7254,1	9112,5	13975,4	6721,3	139,49	19494,5
2	Сукупні витрати (ряд.(2050+2130+2 150+2180+2250+22 55+2270+2300))	7033,1	8509,8	11678,4	4645,3	129,12	15631,7
3	Змінні витрати (ряд.((2050+2180+ 2250+2255+2270+2 300))	7002,0	8452,8	11368,9	4366,9	127,61	14507,8
4	Постійні витрати (ряд.(2130+2150))	31,1	57,0	309,5	278,4	363,13	1123,9
5	Чистий прибуток (п.1-п.2)	221,0	602,7	2297,0	2076,0	326,92	3862,9
6	Валова маржа (п.1- п.3)	252,1	659,7	2606,5	2354,4	328,39	4986,8
7	Коефіцієнт валової маржі (п.6/п.1)	0,03	0,07	0,19	0,15	232,97	0,26
8	Витратомісткість доходу (п.3/п.1)	0,97	0,93	0,81	-0,15	91,90	0,74

9	Рівень беззбиткової діяльності (п.4/п.7)	894,9	787,3	1659,5	764,6	149,37	4393,6
10	Змінні витрати, що забезпечують нульовий прибуток (п.9/п.8)	927,11	848,80	2039,92	1112,8	165,94	5903,8
11	Коефіцієнт фінансової безпеки ((п.1-п.9)/п.1)	0,88	0,91	0,88	0,00	100,34	0,77

Джерело: розраховано автором

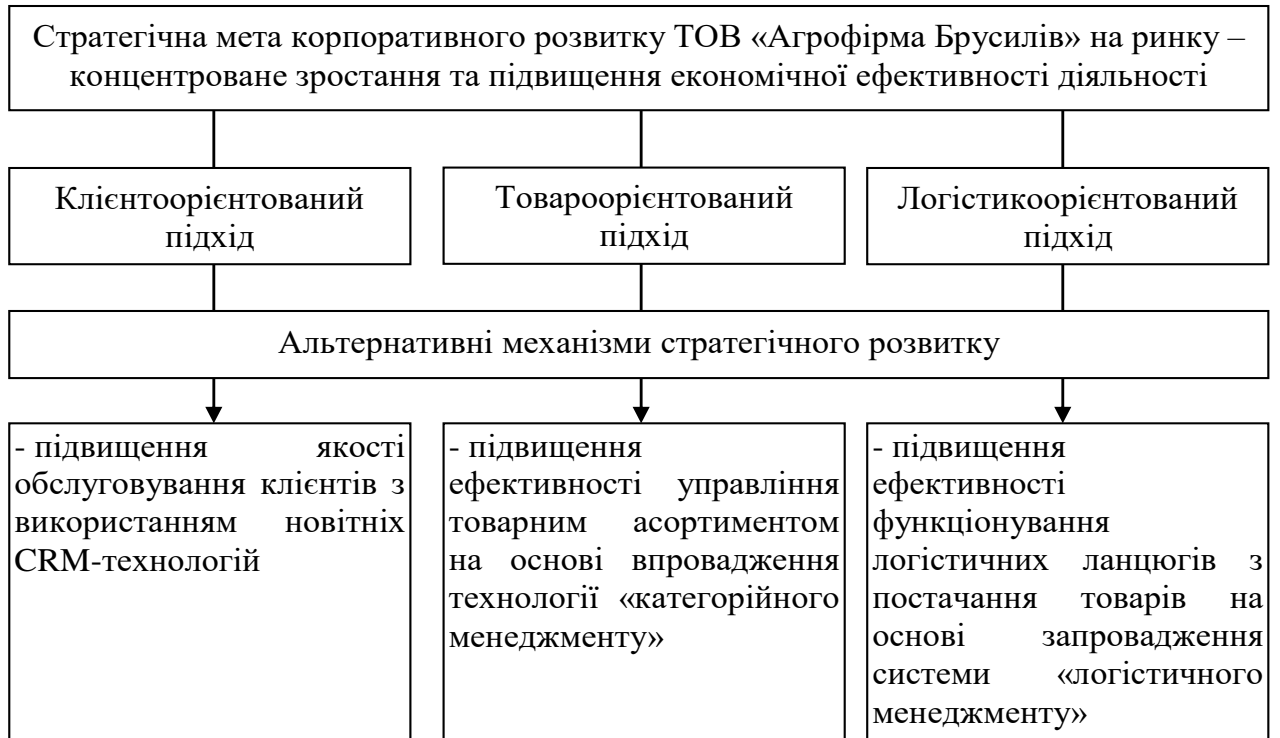

Рис. В.2. Стратегічні альтернативи ефективного розвитку на стадії економічного зростання ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Джерело: розроблено автором

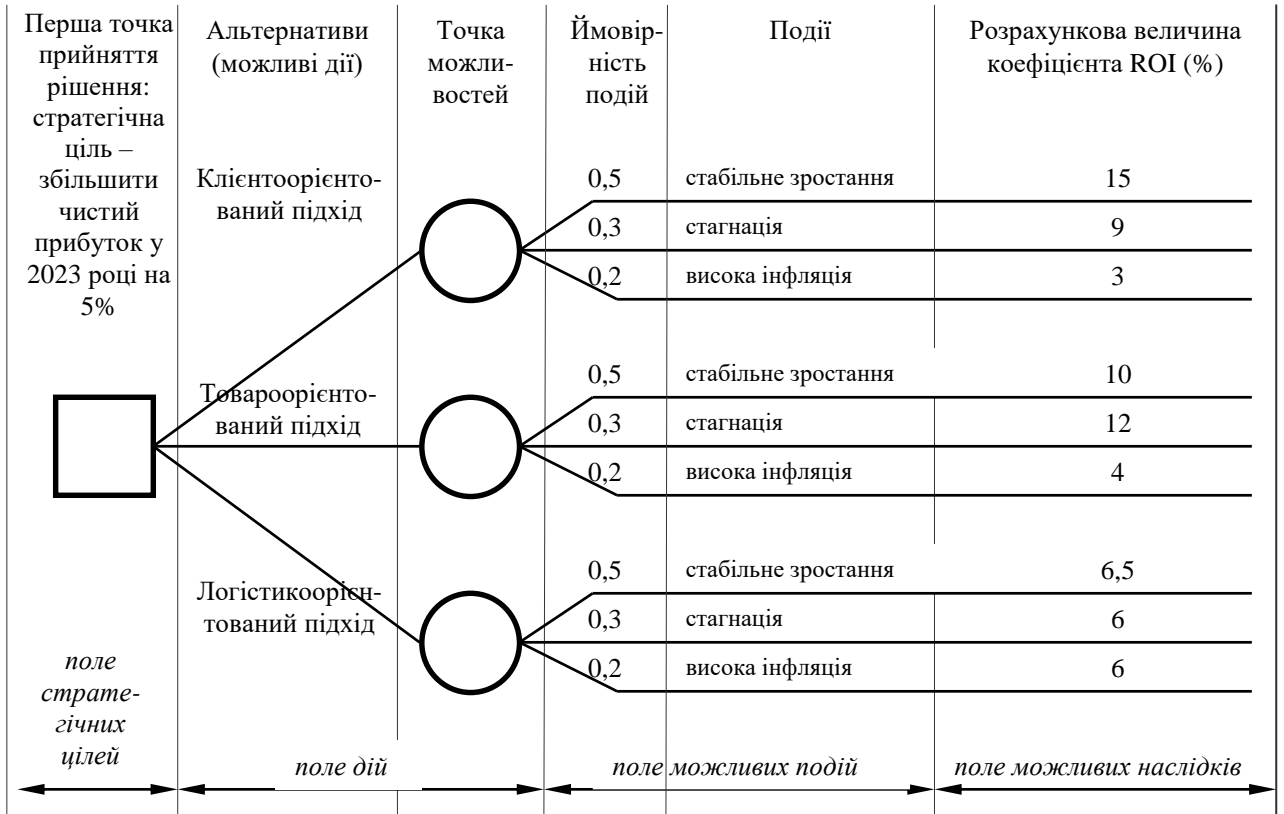

Рис. В.3. «Дерево рішень» щодо вибору та реалізації альтернативної стратегії ефективного розвитку підприємства ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Джерело: розроблено автором

Рис. В.4. Переваги та недоліки впровадження інформаційної CRM-системи управління клієнтоорієнтованістю ТОВ «Агрофірма Брусилів»

Джерело: складено автором

Розрахунок грошових потоків від реалізації проекту впровадження CRM-системи «KeerInCRM» у ТОВ «Агрофірма Брусилів», грн.

№ п/п	Показники (параметри)	Роки				
		1	2	3	4	5
1	Початкові інвестиції, грн.	70000	-	-	-	-
2	Грошові надходження від реалізації продукції грн.:	480000	480000	480000	480000	480000
	• оптимістичний (ймовірність 10%)	528000	528000	528000	528000	528000
	• реальний (ймовірність 70 %)	480000	480000	480000	480000	480000
	• песимістичний (ймовірність 20 %)	408000	408000	408000	408000	408000
3	Очікувані грошові надходження від реалізації продукції	470400	470400	470400	470400	470400
4	Поточні витрати на виробництво продукції за відповідних станів економіки, грн.:	65000	65000	65000	65000	65000
	• оптимістичний (ймовірність 10 %)	58500	58500	58500	58500	58500

	• реальний (ймовірність 70 %)	65000	65000	65000	65000	65000
	• песимістичний (ймовірність 20 %)	74750	74750	74750	74750	74750
5	Очікувані поточні витрати на виробництво продукції	66300	66300	66300	66300	66300
6	Постачальницько- збутові витрати, грн.	50000	50000	50000	50000	50000
7	Очікуваний прибуток до оподаткування, грн.	354100	354100	354100	354100	354100
8	Очікуваний чистий прибуток, грн.	293903	293903	293903	293903	293903
9	Очікуваний чистий грошовий потік, грн.(р.8+р.6)	343903	343903	343903	343903	343903
10	Дисконтований чистий грошовий потік $(p.9/(1+i)t)$	269824,1	211702,3	166100,3	130321,2	102249,2
11	Кумулятивний дисконтований грошовий потік	269824,1	481526,4	647626,7	777948,0	880197,2

Джерело: розраховано автором

Дані для розрахунку періоду окупності проекту

Період	Гпі	Гпді	Баланс на кінець року
0			-70000
1	343903	269824,1	-430175,8
2	343903	211702,3	-218473,5
3	343903	166100,3	-52373,2
4	343903	130321,2	77948,0
5	343903	102249,2	180197,2

Джерело: розраховано автором

Зведена таблиця показників ефективності проекту

Показник	Значення показників
ЧТВ (чиста теперішня вартість), грн.	180197,2
ВНР (внутрішня норма рентабельності), %	40
ІП (індекс прибутковості)	1,257
ТО (термін окупності), роки	4 роки 5 місяців

Джерело: розраховано автором

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ	
		2021	01 01
Підприємство	ТОВ «Агрофірма Брусилів»	30046311	
Територія	Житомирська обл	8038200000	
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ	240	
Вид економічної діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і	01.11	
Середня кількість працівників, осіб	57		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон Україна, 12601, Житомирська обл., Брусилівський р-н, селище міського типу Брусилів, ВУЛИЦЯ			

1. Баланс
на 31 грудня 2020 р.

Форма N 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	3797	4100,4
первісна вартість	1011	4199	4712
знос	1012	402	611,6
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	3797	4100,4
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1061,5	1159,3
у тому числі готова продукція	1103	973,8	665,2
Поточні біологічні активи	1110	568,4	512
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	34	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	25,8	5
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	221,9	135,4
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1911,6	1811,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	5708,6	5912,1

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	3978,3	4458,7
Резервний капітал	1415	715	715
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	480,4	221
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	5173,7	5394,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	509,4	485,9
розрахунками з бюджетом	1620	6,3	8,4
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	7,5	8,8
розрахунками з оплати праці	1630	11,7	14,3
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	534,9	517,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	5708,6	5912,1

**2. Звіт про фінансові результати
за 2020 р.**

Форма N 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7254,1	5999,7
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7254,1	5999,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7002,0	4702,5
Інші операційні витрати	2180	31,1	816,8
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	7033,1	5519,3
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	221,0	480,4
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	221,0	480,4

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

				Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)		
Фінансова звітність малого підприємства						
				КОДИ		
				Дата (рік, місяць, число)		
				2022	01	01
Підприємство	ТОВ «Агрофірма Брусилів»			за ЄДРПОУ	30046311	
Територія	Житомирська обл			за КОАТУУ	8038200000	
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ			за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і			за КВЕД	01.11	
Середня кількість працівників, осіб	57					
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком						
Адреса, телефон Україна, 12601, Житомирська обл., Брусилівський р-н, селище міського типу Брусилів, ВУЛИЦЯ						
1. Баланс			Форма N 1-м	Код за ДКУД	1801006	
на 31 грудня 2021 р.						
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду			
1	2	3	4			
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	1000					
первісна вартість	1001					
накопичена амортизація	1002					
Незавершені капітальні інвестиції	1005					
Основні засоби:	1010	4100,4			5943,1	
первісна вартість	1011	4712			6921,9	
знос	1012	611,6			978,8	
Довгострокові біологічні активи	1020					
Довгострокові фінансові інвестиції	1030					
Інші необоротні активи	1090					
Усього за розділом I	1095	4100,4			5943,1	
II. Оборотні активи						
Запаси:	1100	1159,3			2238,8	
у тому числі готова продукція	1103	665,2			508,2	
Поточні біологічні активи	1110	512				
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125					
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	5				
у тому числі з податку на прибуток	1136					
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155					
Поточні фінансові інвестиції	1160					
Гроші та їх еквіваленти	1165	135,4			621	
Витрати майбутніх періодів	1170					
Інші оборотні активи	1190					
Усього за розділом II	1195	1811,7			2859,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття						
Баланс	1300	5912,1			8802,9	

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	4458,7	6889,6
Резервний капітал	1415	715	715
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	221	602,7
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	5394,7	8207,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	485,9	460,6
розрахунками з бюджетом	1620	8,4	96,2
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	8,8	12,9
розрахунками з оплати праці	1630	14,3	25,9
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	517,4	595,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	5912,1	8802,9

2. Звіт про фінансові результати			
за 2021 р.			
			Форма N 2-м
			Код за ДКУД
			1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9112,5	7254,1
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	9112,5	7254,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	8452,8	7002,0
Інші операційні витрати	2180	57	31,1
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	8509,8	7033,1
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	602,7	221,0
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	602,7	221,0
Керівник			
	(підпис)		(ініціали, прізвище)
Головний бухгалтер			
	(підпис)		(ініціали, прізвище)

				Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)		
Фінансова звітність малого підприємства						
				КОДИ		
				Дата (рік, місяць, число)		
				2023	01	01
Підприємство	ТОВ «Агрофірма Брусилів»			за ЄДРПОУ	30046311	
Територія	Житомирська обл			за КОАТУУ	8038200000	
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ			за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур			за КВЕД	01.11	
Середня кількість працівників, осіб	57					
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком						
Адреса, телефон Україна, 12601, Житомирська обл., Брусилівський р-н, селище міського типу Брусилів, ВУЛИЦЯ						
1. Баланс на 31 грудня 2022 р.				Форма N 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду			
1	2	3	4			
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	1000					
первісна вартість	1001					
накопичена амортизація	1002					
Незавершені капітальні інвестиції	1005					
Основні засоби:	1010	5943,1	8006,4			
первісна вартість	1011	6921,9	9535,9			
знос	1012	978,8	1529,5			
Довгострокові біологічні активи	1020					
Довгострокові фінансові інвестиції	1030					
Інші необоротні активи	1090					
Усього за розділом I	1095	5943,1	8006,4			
II. Оборотні активи						
Запаси:	1100	2238,8	3254,8			
у тому числі готова продукція	1103	508,2	1479,2			
Поточні біологічні активи	1110					
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125					
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		16			
у тому числі з податку на прибуток	1136					
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155					
Поточні фінансові інвестиції	1160					
Гроші та їх еквіваленти	1165	621	3180,9			
Витрати майбутніх періодів	1170					
Інші оборотні активи	1190					
Усього за розділом II	1195	2859,8	6451,7			
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття						
Баланс	1300	8802,9	14458,1			

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	6889,6	9217,5
Резервний капітал	1415	715	1317,7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	602,7	2297
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	8207,3	12832,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		772,8
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	460,6	798,7
розрахунками з бюджетом	1620	96,2	12,3
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	12,9	15
розрахунками з оплати праці	1630	25,9	27,1
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	595,6	1625,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	8802,9	14458,1

2. Звіт про фінансові результати			
за 2022 р.			
			Форма N 2-м
			Код за ДКУД
			1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13975,4	9112,5
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	13975,4	9112,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	11368,9	8452,8
Інші операційні витрати	2180	309,5	57
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	11678,4	8509,8
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2297,0	602,7
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2297	602,7
Керівник			
	(підпис)		(ініціали, прізвище)
Головний бухгалтер			
	(підпис)		(ініціали, прізвище)